

NARODNI DNEVNIK

Izhaja vsak dan opoldne, izvenredne nedelje in
praznike.

Mesečna naročnina: V Ljubljani in po pošti:
Din 20.—, inozemstvo Din 30.—.

Neodvisen političen list.

UREDNIŠTVO:

SIMON GREGORČIČEVA ULICA ŠTEV. 23.

UPRAVNIŠTVO: KONGRESNI TRG ŠTEV. 3.

TELEFON ŠTEV. 2852.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po tarifu.

Pisnim vprašanjem naj se priloži znamka
za odgovor.

Račun pri poštnem ček. uradu štev. 13.633.

Upravno sodišče v Celju mora ostati!

Glasom časopisnih vesti, namerava g. minister pravde s proračunskim letom 1928/29 ukiniti upravno sodišče za Slove-
nijo s Prekmurjem v Celju ter prenesti
njega delokrog na upravno sodišče v Za-
grebu in to domnevno z razlogov štednje.
Predvsem se mora ugotoviti, da je
upravno sodišče v Celju poslovalo doslej
popolnoma brezhibno, da je polno zapo-
sleno in da navzlic temu, da je dobilo v
sedanji proračunski dobi še enega sod-
nika in navzlic ekspeditivnemu delu in
veliki marljivosti še ni v tekočem in da
morajo stranke — posebno na rešitve
v finančnih stvareh — čakati po celo le-
to in več.

Povdariti pa se mora tudi dalje, da je
zaupanje ljudstva v dobro in nepristrano
administracijo ravno zaradi kontrole, ki
jo morejo stranke vršiti potom tožbe na
upravno sodišče, zrastle in to tembolj,
ker je tožniku in tudi javnosti mogoče,
pri javnih razpravah tudi postopanje pri
upravnem sodišču samem zasledovati.

Če bi se upravno sodišče iz vzrokov
štednje priključilo zagrebškemu uprav-
nemu sodišču, bi bil — ker bi moralo
osobje tako sodniki, kakor pomožno oso-
bje ostati neokrnjeno, sicer bi bilo uspeš-
no in ekspeditivno delo nemogoče —
prišedeni znesek minimalen — ker bi
selitev sama stala več, kakor bi se pri-
šedilo za nekaj let naprej. Razven tega
bi država morala za udeležbo pri javnih
razpravah plačati svojim uradnikom kot
zastopnikom toženih oblasti veliko več-
je potne stroške, kakor bi znašala even-
tuelno s priključenjem k Zagrebu dose-
žena prištednja. Upravni isti razlogi pa ve-
ljajo tudi za disciplinske razprave.

Če se še vpošteva, da bi se moralo na-
jeti za upravno sodišče celjsko v Zagre-
bu nove uradne prostore, je več kot si-
gurno, da se ne bi s premeščenjem do-
segel namen štednje, temveč baš naspro-
tno, če pomislimo, da plačuje država za
naravnost krasne uradne prostore le Din
25.000 letne najemnine ter da bi morala
za enake uradne prostore plačati v Za-
grebu najmanj 120.000 Din.

Računati pa je še vedno tudi s stano-
vanjsko bedo in pa z okolnostjo, da se
ližamo času, ko preneha vsaka stano-
vanjska zaščita. Uradništvo upravnega
sodišča ima v Celju svoja stanovalja, ki
si jih je le s težavo in po dolgem čaka-
nju priborilo. V Zagrebu bo le težko pri-
ti do stanovanja, osobito ker bi se imela
selitev vršiti baš nekako v času prehoda
od zaščite do prostega razpolaganja s sta-
novanji. Takrat bo stanovanje mogoče
dobiti le onemu, ki bo dal več. Takšne
dražbe pa se državni uradnik danes ne
more udeležiti, vsled česar bo primoran
ostaviti svojo družino v Celju in voditi
dvojno gospodinjstvo v Zagrebu. Ali mu
bo morda država preskrbela primerno in
ceneno stanovanje, ki bo v sorazmerju
s stanarino, ki jo prejema od države? —
Dvomimo!

Glavna škoda bi se pa napravila tože-
nim strankam, katerim bi se, če ne one-
mogočila, pa vsaj znatno otežkočila in
podražila prisotnost pri javnih razpravah.
Osebnost prisotnost bi bila veliko težja ra-
di oddaljenosti, zastopstvo po odvetnikih
pa tako podraženo, da bi je tožitelj komaj
ali sploh ne zmogel. — To dvojje bi pa
imelo za posledico, da bi se zaupanje
ljudstva v upravo zopet zmanjšalo, ker se
mu kontrola uprave otežuje oziroma
onemogočuje.

Dokler ni zjednačena naša zakonodaja
in uveden enoinštančen sistem, naj se ne
poskuša s takimi in sličnimi eksperimen-
ti, ki državi ne donajajo nobene koristi
nam Slovincem pa veliko škodo vrhu te-

Italija grozi Zvezi narodov.

Pariz, 28. novembra. Glede na poročilo
Avale, v katerem se poudarja, da je
francosko-jugoslovanski pakt močnejši
od italijansko-albanskega, piše »Gior-
nale d'Italia«, da se more Rim temu sa-
mo smejati in pomisliti, ali bi ne bilo
potrebno, da se v obrambo zbere kom-
pletne sile. Kar se tiče francoskega
predloga, da naj se Jugoslavija obrne na
Zvezo narodov, se v političnih krogih
naglašja, da bo Italija odbila vsako dis-
kusijo v tem vprašanju in bo zahtevala,
da se pogodba registrira tako, kakor

francosko-poljska. Zveza narodov se bo
dobro varovala pred vsako intervencijo.
Ta pogodba je sklenjena, da obdrži rav-
notežje. Zveza narodov si bo premislila,
da bi se zavzela za Francijo in Jugosla-
vijo proti Italiji. Razentega mora Zveza
narodov vedeti, da Albanija ne razpolaga
s sredstvi za zaščito svoje nezavisnosti.
Trebja je znati, da leži Albanija nasproti
Italiji in da je oddaljena od nje samo
80 kilometrov. V interesu Italije je, da
ne pride v Otrantsko ožino nobena
druga sila.

Ahmed in italijanski kralj si čestitata.

Rem, 28. novembra. Predsednik alban-
ske vlade Ahmed beg Zogu je poslal po
ratifikaciji pakta italijanskemu kralju
ta-le telegram: V času, ko je vlada Va-
šega Velikanstva in moja vlada, inspi-
rirala svečano s pogodbo o defenzivni
z željo, da se zavarujeta naši državi pred
eventualnimi perturbacijami, sankcio-
nirala svečano pogodbo o defenzivni
zvezi tradicionalno prijateljstvo, ki od
vekov veže naša dva naroda, izpolnjuje
s tem hvaležen posel v prid splošnega
miru, mi je na srečo, da izrazim Vašemu
Velikanstvu svoja čutila najudanejšega
občudovanja in globoke zahvale moje
države za Vašo vzvišeno osebo in plemi-
neniti italijanski narod. Ahmed beg
Zogu.

Na to brzojavko je odgovoril italijanski

kralj z depešo, ki se glasi: Čutila, s ka-
terimi odgovarjam na pozdrav Vaše Eks-
cellence, ki ste ga izvolili poslati italijan-
skemu narodu in moji osebi, so zape-
čaten z živo simpatijo, s katero pozdrav-
ljata italijanski narod srečno svezo, usta-
novljeno med našima dvema državama,
s čemer je končno posvečeno novo veko-
vito prijateljstvo in sodelovanje med Ita-
lijo in Albanijo. To ustreza povsem želji
moje države, ki hoče zaščititi mir in ne-
zavisnost hrabrega in plemenitega al-
banskega naroda. Ta pogodba naj bo tu-
di pripraven instrument za pospešitev
napredka albanske države, čije bodoč-
nosti pod Vašim dalekovidnim vodstvom
pošiljam najtoplejše želje. Vittorio Ema-
nuele.

ALBANIJA — VAZAL ITALIJE.

London, 28. novembra. »Sunday Ti-
mes« smatrajo, da ima italijansko-alban-
ska pogodba veliko mednarodno važ-
nost, ker je postala Albanija vazal Ita-
lije, a Jugoslavija ne bo kapitulirala
pred tako situacijo.

G. SPALAJKOVIĆ IZJAVLJA ...

Pariz, 28. novembra. Jugoslovanski
poslanik v Parizu dr. Spalajković je iz-
javil listu »Information«, da ostane s
praktičnega stališča situacija ista, kakor
je bila prej, a v teoriji se zdi, da pod-
kreplja in ojačuje italijansko-albanski
pakt jugoslovansko tezo, ker se stavlja
odločno na stališče integritete in neza-
visnosti Albanije.

ITALIJANSKA VEST O NAMERAVI NEM ATENTATU NA AHMEDA.

Draž, 28. novembra. Italijanski listi
prinašajo vest, da je bil v Draču areti-
ran neki mlad Albanec, ki naj bi bil
izvršil atentat na Ahmed beg Zoga. Pri
zaslišanju je izjavil, da je prijatelj Fan
Nolija, a je zanikal, da bi bil hotel iz-
vršiti atentat. Policija ga je odvedla v
zapor.

VINTILA BRATIANA VABI KMETSKO STRANKO.

Bukarešta, 28. novembra. Današnji
dan bo poln dogodkov. Liberalci bodo
danes izvolili za šefa V. Bratiana, ki bo
tako storil ponudbo Narodni seljaški
stranki za vstop v vlado, da se ustvari
absolutna enakost v vladi za ves čas
skupščinske periode. Potem bi se šlo na
volitve s skupnimi listami in enakim
številom kandidatov. Volitve naj bi se
vršile, kakor hitro bi se izglasoval pro-
račun in sprejel nov volilni zakon.

Ako Narodna seljaška stranka odkloni
ponudbo V. Bratiana, se bo začel poga-

ga, da bi se čutili s premeščenjem odnos-
no ukinjenjem upravnega sodišča zapo-
stavljenim v svoji politični ravnopravno-
sti.

Pogreb Bratiana.

Bukarešta, 28. novembra. Včeraj se je
vršil pogreb bivšega ministrskega pred-
sednika Joana Bratiana.

Cerkvena svečanost se je začela ob
pol 9. zjutraj v »Atheneumu«, kjer je bi-
la opravljena svečana služba božja po
metropolitu iz Jassyja ob asistenci vseh
škofov in metropolitov Rumunske. Kor
državne opere v Bukarešti je odgovarjal
pri službi božji, a simfonijski kor je za-
pel na koncu tretjo Beethovnovno simfo-
nijo. Nato je govorilo 14 govornikov.

V imenu Narodne seljaške stranke je
govoril bivši predsednik vlade Vajda-
Vojevod, v imenu Seljaške stranke dr.
Lupua poslanec Borca. Govorili so Jo-
rga, Avarescu in drugi. Ob 11. dopoldne
so bili govori končani. Bratianova krsta
je bila položena na lafeto topa, v katero
je bilo vpreženih šest konj.

Povorka je krenila proti severnem
kolodvoru, odkoder je bilo truplo pre-
peljano v Florico, kjer se nahaja grob-
nica rodbine Bratiana. Vse ulice so bile
polne ljudstva in okrašene z rumunski-
mi zastavami s črnimi trakovi. V po-
vorki je šel najprej oddelek konjenice,
za njim so nosili vence, med katerimi
so se posebno odlikovali venci rumun-
ske kraljevske rodbine, regentskega
sveta, inozemskih suverenov, tako naše-
ga kralja Aleksandra, Masaryka, pred-
sednika francoske in predsednika polj-
ske republike. Za venci je šel cerkveni
zbor s 25 svečeni. V štirih kočijah so
se vozili metropoli in škofi. Nato so šli
v šestih vrstah oficirji, ki so nosili Bra-
tianova odlikovanja.

Na obeh straneh krste so šli generali,
ministri, predsednika zbornice in sena-
ta in držali konce trikotov, s katerim je
bila prevlečena Bratianova krsta. Za kr-
sto je šla Bratianova rodbina, nakar je
sledil večji prazen prostor. Nato je šel
sam princ Nikola in za njim vlada, di-
plomatski kor, člani senata in parla-
menta in za temi državni dostojanstve-
niki, oficirji in na koncu se je vozila
kraljevska paradna kočija, ki je bila
bila prazna in spremljana od kordona
žandarmerije. Na obeh straneh povorke
so stopali žandari. Zastopani so bili vsi
oddelki vojske.

Ob 12. je prispela povorka na severni
kolodvor. Ob 12.05 je krenil prvi vlak v
Florico. V tem vlaku so bili člani kra-
ljevske rodbine, regentskega sveta in
inozemski diplomatski zastopniki. Ob
12.15 je odpeljal drugi vlak, v katerem
je bila Bratianova krsta. V tem vlaku
so se vozili njegova družina in člani
vlade. Ob 12.20 je odšel tretji specialni
vlak z bivšimi ministri, senatorji in za-
stopniki tiska. Ob 12.30 se je odpeljal
četrti vlak, v katerem so bili narodni po-
slanci in delegati vseh organizacij libe-
ralne stranke.

BOLGARSKA ZAPROSILA NAŠO VLA- DO, DA ODPRE MEJO.

Beograd, 28. novembra. Brzojavka iz
Sofije prinaša vest, da je stavila bolgarska
vlada naši vladi predlog, da naj se od-
pre meja napram Bolgarski, ki je bila
po vpadu bolgarskih tolpe in atentatu na
generala Kovačevića zaprta.

V dobro poučenih beograjskih krogih
se trdi, da je bolgarski poslanik Voka-
relski te dni faktično izrazil dr. Marin-
koviću željo, da se odpre meja napram
Bolgarski. Ker je naša vlada sklenila,
da se zapre meja zato, da se prepreči
vsak prihod makedonstvujuših v našo
državo in ker se je te dni večkrat po-
novila akcija makedonstvujuših, se zdi,
da se meja napram Bolgarski še ne bo
odprla.

NEMŠKO-RUSKI DOGOVOR GLEDE LITVE.

Berlin, 28. novembra. Po zatirjevanju
tukajšnjih listov je imel sestanek med
Stresemannom in Litvinovom pozitiven
rezultat v toliko, da sta se obe vladi ze-
dinili v tem, da skupno nastopita proti
Poljski, ako bi skušala kršiti nezavis-
nost in integriteto Litve.

»Berliner Tageblatt« javlja, da bosta
storili nemška in sovjetska vlada skup-
ne korake pri Ligi narodov, zahtevajoč
od nje intervencijo za odstranitev vojne
nevarnosti med Litvo in Poljsko.

NAŠA DELEGACIJA ZA ŽENEVO.

Beograd, 28. novembra. Za šefa naše
delegacije na konferenci za razorožitev,
ki se sestane 30. novembra v Ženevi, bo
imenovan dr. Laza Marković. Za pomož-
na delegata sta imenovana Mihajlo Nena-
dović, brigadni general in bivši naš vo-
jaški odposlanec v Carigradu, Konstantin
Fotić, naš stalni delegat pri Zvezi na-
rodov.

Ker se sodi, da bo to zasedanje krat-
ko, ni bil odrejen naš pomorski dele-
gat. Dosedaj je bil naš pomorski delegat
Marjašević. Ako bi zasedanje trajalo do-
lje časa in bi bila stavljen na dnevni
red strokovna pomorska vprašanja, se
bo udeležil nadaljnjega dela tudi Marja-
šević. Dr. Laza Marković bo pred svojih
odhodom dal novinarjem informacije.

NOBENIH POLITIČNIH DOGODKOV V BEOGRADU.

Beograd, 28. novembra. Največji del
ministrov je prebil včeraj izven Beogra-
da. Vukičević je bil cel dan na lovu.
Predsednik narodne skupščine dr. Perić
je bil na svečanosti v Subotici.

Vsa Slovenija za svojo univerzo

Tehnična fakulteta mo a ostati.

PREDAVANJE DR. VIDMARJA O SLOVENSKE UNIVERZI.

V soboto zvečer se je vršilo v nabito polni veliki dvorani hotela »Union« zanimivo predavanje univ. prof. dr. inž. Vidmarja o ljubljanski univerzi in specijalno o njeni tehniški fakulteti. Predavanje je priredila »Inženjska zbornica za Slovenijo« v Ljubljani in ga je otvoril njen predsednik inž. Šuklje z daljšim in zanimivim govorom in uvodoma dejal:

»V vrste domobrancev, v ono našo silno armado, ki hoče za vsako ceno čuvati našo kulturo, naše slovenstvo in našo univerzo, je med prvimi vstopil dr. Vidmar. Mi Slovenci smo na svojo univerzo ponosni in zato ne trpimo nobenega barantanja in glihanja za njo. Oni ljudje, ki se igrajo z usodo naše lepe države, pravijo, da smo Slovenci prehladni; toda to ni res, zlahti ne takrat, kadar gre za tako važno naše življensko vprašanje, kakor je vprašanje naše univerze.

Takrat nastopimo vsi složno, takrat se združimo v trdne vrste in smo nepremagljivi. Mi nočemo po toči zvoniti, ko ne more nobena stvar več pomagati, temveč mi smo udarili na naš zvon pravočasno, predno se je moglo zgoditi najhujše. Naše univerze dotakniti se ne pustimo nikomur; tako je in tako bo.

Nato je inž. Šuklje obširno govoril o potrebi slovenske tehnike ter nato dal besedo

dr. Vidmarju.

»Vprašanje ukinitve tehniške fakultete, ki v zvezi s širšim vprašanjem redukcij naših univerz v teh dneh razburja vso Slovenijo, je tako važen problem, da se mu mora posvetiti temeljit študij.

Usoda je nanesla, da sem stal ob zibelki tehniške fakultete naše univerze. Usoda je nanesla, da sem topot moral biti prvi na barijadi. Prepričan sem, da bo naš boj, katerega smo pričeli — boj v prid države, za kulturo jugoslovansko, predvsem pa za slovensko — zmagovit! Kdor išče v tem našem boju kaj drugega, kot ljubezen do naše države, kot hrepenenje po boljši bodočnosti našega jugoslovanskega naroda, kot stremljenje po neizprosni zatiranju grehov in napak preteklosti, kot idealizem, katerega je premalo pri nas — anathema sit!

Pred tako odličnim forumom, kot ga imam pred seboj, je stvarno razmišljanje zadeve absoluten postulat. Brez strasti in brez predsodkov bom skušal posvetiti v mlado življenje naše tehniške fakultete, ki je v nevarnosti. Bilo je prvi hip, ko smo zakričali; toda sedaj je treba premisliti vsak argument v rokah naših nasprotnikov. Naša sreča je, da imamo vse za nas in nič proti nam.

Kako je rasla slovenska tehnika.

Če pogledamo nazaj na prva leta naše tehniške fakultete, potem se moramo samo čuditi, kako hitro je vse to prišlo. Ta fakulteta se je razvila z neverjetno naglico. Imeli smo srečo, da smo dobili takoj nekaj prominentnih strokovnjakov, okoli katerih so se naenkrat tvorili posamezni oddelki te fakultete. Z neverjetno energijo in vztrajno pridnostjo je ustvaril kemični inštitut naš profesor Samiec. Občudoval sem vedno brez dvoma najidealnejšega naših kulturnih delavcev, prof. Plečnika, ki je dvignil visoko umetniško šolo, polno idealizma in polno ganljivega in intimnega dela. Kdor ve, s kakšno neverjetno požrtvovalnostjo se je naš prof. Hinterlechner kot večkratni dekan lotil brez pomožnega osebja organizacije fakultete, kako si je ustvaril krasen mineraloški inštitut, kako je zasidral montanistični oddelček, ne bo čudilo, da je bila na delu ne samo zavest dolžnosti, temveč tudi brezmejni idealizem.

Pod spretno roko je zrastle vzorec mehanični inštitut, ki preizkuša stavbne materiale in omogoča prof. Kralju intenzivno znanstveno delo. Vse to je hitro prišlo in sedaj je tu.

Naša industrija in naša obrt imata že v rokah prve sadove našega tehn. dela na fakulteti. Sadove našega tehničnega dela na fakulteti. V naši industriji že delujejo mladi, temeljito podkovani inženjerji, ki so absolvirali ljubljanske univerze in ki so šli v življenje s tem, kar so pri nas dobili. Jaz razumem, da naša vlada in naši merodajni faktorji ne razumejo, kako je moglo v tem kratkem času priti do takega razvoja, ker se žal sploh ne brigajo za to, da bi pogledali od časa do časa, kaj se godi in ker si sploh predstavljati ne morejo, da se da tudi s pičlimi sredstvi kaj ustvariti. Oni mislijo, da to v Ljubljani ni nič, vsled česar se lahko miselno igrajo z institucijami, ki so preveč dokazale, da bi se jih moglo zbrati z enim samim poveljnim sklepom mi-

nistrskega sveta. Ministrstvo sodi, ako sodi, povečini po neinformiranih ljudeh o naših institucijah. Ministrstvo gradi v Beogradu palačo za tehniško fakulteto beograjsko v navnem mnenju, da je prvo palača, a potem vsebina. Ministrstvo se ni nikdar brigalo za to, kje stanuje naša tehniška fakulteta. Prepustilo je to skrb nam samim.

Komaj je bila ustanovljena ljubljanska univerza, se je že kemični oddelček fakultete oddelčil, da gre v klet ljubljanske realke. Kranjska hranilnica je dala, kar je imela. Pa poglejte danes v te kleti! Spremenjene so v vzorne laboratorije in čudili se boste, kaj se da napraviti s čudovito požrtvovalnostjo. To je ustvaril mož, ki je neglede na svoje rahlo zdravje šel v klet, ne da bi mislil na plačo, ampak na delo! Nekaj časa smo bili gostje tehnične srednje šole. Morali pa smo se sprijazniti z mislijo, da trajno ta rešitev ni bila mogoča.

Prišel je komite, ki si je nadel nalogo, da zbere denar in zgradi tehnično fakulteto. Ta komite je zgradil poslopje in pri tej akciji gredo zasluge predsedniku komore g. inž. Šukljeju.

Elektrotehnični inštitut je dobil tako svojo streho. Kdor pogleda idilično ležečo zgradbo, skromno, toda vendar lepo, bo takoj videl, da se skriva v njeni notranjosti tiho in mirno ustvarjanje dela, ki ne išče hrupa, reklame in javnega priznanja.

Tam smo živeli in delali. Vsako leto o pričetku proračunske debate smo prejeli v dar z Beograda grožnje za ukinitve ali okrnitev te ali one institucije. Vsako leto so nas motili pri delu, namesto da bi nam bili pomagali. Vsako leto so nam nagajali, namesto da bi delali sami!

Vse te krivice smo prestali. Prestali bomo tudi to, v kateri smo danes! Prestali jo bomo sigurno, toda z edino razliko, da topot ne bomo več molčali. Naši živci, obrabljeni v dolgoletnem delu, imajo tudi svoj konec. S temi živci se nima nihče pravice igrati, ki ne ve, kaj je delo. Topot moramo zahtevati, da si merodajni činitelji ogledajo, kaj smo naredili; ogleda pa naj si naše institucije tudi naša javnost, da se prepriča in da bo vedela, zakaj se z nami skupno bori.

Dobra tehnična fakulteta more nastati le na industraliziranih tleh. Brez živih korenin ne more uspevati noben organizem. Če kje, potem mora nastati dobra tehniška fakulteta pri nas v Ljubljani; ta argument drži bolj ko vsi drugi, če sploh pri naših političnih razmerah kak argument drži. Fakulteta nima naloge, krcpiti znanstvene rezultate v mladih glavah. Fakulteta nima naloge, fabricirati inženjerske diplome, temveč ima popolnoma druge cilje. Fakulteta mora vzgajati inženjerje in skrbeti za to, da bodo ti absolventi stopili v življenje ne da izsesavajo ljudstvo, temveč da z ljubeznijo delajo za svoj narod.

Tehnika spada v Ljubljano.

Jaz smelo trdim, da so naprikladnejša in najidealnejša tla za tako vzgojo v Sloveniji, v Ljubljani. Jasno je, da o nadprodukciji pri nas ne more biti govora. Mi nudimo svoje absolvente, Slovence, Hrvate in Srbe, vsej državi kot dobro vzgojene kulturne delavce, ki bodo skrbeli za korist države. O nadprodukciji bi bilo mogoče govoriti šele takrat, če bi vzhodni deli naše države zavrnili pomoč, katero nudimo iskreno.

Če zrem med predavanjem v oči slušateljem Srbom, Hrvatom, Dalmatincem, Primorcem, Slovencem in Bolgarom, vidim, kako jim žari z oči želja, da bi spoznali tehnično vedo, ne da bi pri tem mislili na materialne dobrine tega sveta. Takrat, ko gledam ta idealizem, brez katerega še noben narod in nobena država ni mogla uspeti, takrat zagledam pred seboj v bodočnosti veliko, mogočno, krepko državo, od črnega morja do Soče krvave.

Ni to megalomanija, da smo ravno mi Slovenci, najmanjši med brati, poklicani, da postanemo kvas južnih Slovanov. Mi moramo dati, kar imamo. Mi moramo, obsojeni zaenkrat na materijelno uboštvo, prodati, ne, darovati duševno bogastvo, ki smo ga nakopičili na naših tleh.

Poskus ukinitve naše fakultete se skriva v finančnem zakonu. Minister prosvete, univerzitetni profesor v Beogradu, Kosta Kumanudi, je na pravniskem kongresu leta 1926 v Ljubljani sam izjavil, da je protizakonito in protustavno, če se s finančnim zakonom rešujejo problemi, ki niso finančne narave. Kako je potem to danes? Ali je morda ukinitve tehnične fakultete finančni problem? Vsa univerza v Ljubljani je prešla v preteklem letu za vse svoje stroške 10 milijonov dinar-

jev, tehnična fakulteta pa od tega približno eno četrtino. Zagreb je dobil za svojo univerzo 31 milijonov, Beograd pa 47 milijonov dinarjev. Toda univerza v Beogradu ima še druge silne dohodka. Mi ne vidimo dobav na reparacijski konto in mi ne vidimo stroškov stavb in palač, ki jih zida ministrstvo za javna dela! Te številke kriče.

Kako se gospodari!

Kakor sem že rekel, mi topot ne moremo molčati. Zanimivo je, da skoraj v isti sapi, ko naš finančni zakon govori v § 44 o ukinitvi fakultet v Ljubljani, pooblašča čl. 57 fin. zak. za leto 1927/28 finančnega ministra, da sme dovoliti razknjižbo dinarjev 384.322.41, ki je bila poneverjena iz blagajne finančne uprave v Vrhu, Din 400.000, ki manjkajo v blagajni centralne carinske blagajne v Splitu, in Din 310.577, ki manjkajo centralni carinski blagajni v Bakru. Mi ne moremo molčati, če isti člen pooblašča ministra, da sploh izknjiži vse vsote, ki obremenjujejo državno blagajno po vlomom, tatvini in utaji, če jih je sodno nemogoče izterjati od sterilcev.

Dobri poznavalci razmer v Beogradu sramem so že opetovano priznali, da mora v Ljubljani biti tehn. fakulteta. Bil sem pred leti s kol. Hinterlechnerjem na konferenci v Beogradu, kjer so beograjski profesorji sami izjavili, da spadajo montanistika, kemija in elektrotehnika absolutno v Ljubljano.

Nihče ne more negirati, da gre vsakemu narodu po ena univerza. Ne v številu univerze, temveč v stroških univerze leži vse.

Ljubljanska univerza velja najmanj.

Ljubljanska univerza stane 10 milijonov tako da so dotacije med Ljubljano, Zagrebom in Beogradom razdeljene po ključu 1:3 in 1:4.7. Vzemimo, da te številke odgovarjajo številu prebivalstva, čeprav popolnoma ne drže. Toda mi smo kavalirji. Mislim, da s polno pravico lahko trdimo, da pri tem računu ni vpoštevano, da je Slovenija razkosana na tri dele, na Slovenijo, Koroško in na Primorje. Če tako računamo, je ta ključ že absolutno v naš prid. Račun stoji v resnici pa še vse drugače. Nikdo ne more trditi, da so deležni dobrin univerze analfabeti. Razmerje je potem že tako, da lahko gremo preko tega ključa bi se izboljšal še bolj v naš prid, če bi ga računali po absolutnih srednjih šol, ki so faktično sposobni za univerzitetni študij.

Sliši se, da je univerza tudi približno moje. Spominjam se na čase, ko je bila beograjska univerza vse drugače blizu meje in takrat se sedanji politiki niso bali zanjo, ker se Srbi sploh ne boje.

Govori se tudi, da smo najmlajša univerza, ki jo je najlažje pogrešiti. Ali nismo imeli v Ljubljani univerzo s štirimi fakultetami, ko je v Beogradu še sedel Turak? Ali mislite, da narod pozabi? Narod nikdar ne pozabi, kakor pravi naš pesnik Oton Zupančič: »Ne pretrgano drži verige iz zarje v zarjo in od dne do dne«, kar velja za nas, za Srbe in za našo univerzo.

PROTEST SLOVENSKE MATICE.

Vprašanje univerze v Ljubljani je bilo rešeno z zakonom 1919. leta. Univerza v Ljubljani je kulturna ustanova, ki je utemeljena v jezikovno-narodni individualnosti Slovencev ter v enakopravnosti s Srbi in Hrvati v državi. Vsaka morebitna izprememba, ki bi se morala izvršiti zopet z zakonom in ne s sklepom ministrskega sveta, bi smela imeti le namen, da današnji univerzitetni ustroj v Ljubljani zboljša in razširi, a ne, da ga poslabša, oziroma celo deloma ali popolnoma odpravi.

S tega stališča ugovarja Slovenska Matica vsaki redukciji obstoječega ustroja univerze v Ljubljani, opozarjajoč ob enem slovensko javnost na to, da vedno in povsod prizna jezikovno-narodno individualnost Slovencev v državi, ki ji je treba podrediti politično mišljenje in delovanje.

»NEBRATSKA ŽALITEV.«

Ljubljanska univerza je bistven organ naše duševnosti, najvišje mnenje naše svobode in najčvrstejše jamstvo za našo bodočnost: vsaka okrnitev nje zgradbe bi zadela naš narod v živo, ker bi mu ovirala naravni razvoj in napredek. Izjavljamo, da se ne bomo nikdar nikoli sprijaznili z mislijo, da bi naša kultura mogla pogrešati ta svoj svetilnik, branik in kažipot. Zahtevamo nje ohranitev in vsestransko izpopolnitev. Vsak nasproten čin bi slovenski pisatelji občutili ne samo kot nebratsko žali-

tev, nego kot izraz sovraštva do Slovencev in slovenske kulture.

V. Ljubljani, 25. novembra 1927.

Za slovenske pisatelje »Društvo slovenskih književnikov«:

IVAN ZOREC OTON ZUPANČIČ
t. č. tajnik. t. č. predsednik.

ZDRAVNIŠKA ZBORNICA V OBRAMBO UNIVERZE.

Zdravniška zbornica za Slovenijo prosi za objavo sledečih resolucij:

1. ZKS protestira proti vsakemu namenu in poskusu okrniti slovensko vseučilišče v Ljubljani.

2. ZKS protestira proti temu, da se s posameznimi členi v finančnem zakonu prepuščajo najvišje kulturne ustanove naroda samovolji posameznega ministra ter s tem na stečaj odpro vrata intrigam od strani tajnih in neodgovornih sil.

3. ZKS protestira proti lakemu načinu obravnavanja vprašanja naših vseučilišč, ker nočemo, da bi najvišje znanstvene in kulturne dobrine preživljale večne krize.

4. ZKS zahteva, da se vprašanje vseučilišča reši definitivno potem zakona, ki ga naj odglasuje narodna skupščina oziraje se na enodušno voljo vsega naroda.

5. ZKS želi, da slovensko vseučilišče v interesu znanstveno-kulturnega udejstvovanja že končno pride do mirnega, nemotenega dela, zahteva izpopolnitev vseh fakultet, kar naj omogoči tekmo našega vseučilišča z vseučilišči kulturnih narodov.

6. ZKS zaupa vsem slovenskim poslancem v Beogradu in veruje, da bodo čuvali in branili naše vseučilišče v smislu gornjih naših resolucij in resolucij naših kulturnih, prosvetnih in drugih organizacij.

UDRUŽENJE JUGOSLOVENSKE INŽENJERJEV IN ARHITEKTOV.

je na svojem društvenem sestanku v Ljubljani dne 25. novembra 1927 sklenilo podati svoj najodločnejši protest proti členu 44. osnutka finančnega zakona 1928/29, s katerim naj bi se omogočila okrnitev ljubljanske univerze. Smatramo celotno in neokrnjeno ljubljansko univerzo kot tekovino naših davnih stremljenj. Zahtevamo kar najsvečaneje, da naj ostane v sestavi ljubljanske univerze tudi tehniška fakulteta neokrnjena, ker je kot taka nepogrešljiv faktor v razvoju narodnega gospodarstva in kot najvišji tehniški učni zavod brezpogojno potreben za industrijski napredek Slovenije. Poudarjamo obenem, da je volja našega Uduženja, broječega 2500 inženjerjev in arhitektov, da še naprej, neoziraje se na osebne žrtve z vsemi silami delujemo za napredek ljubljanske tehniške fakultete, ki naj služi v okviru neokrnjene ljubljanske univerze svojemu končnemu cilju, to je povzdigi jugoslovanske kulture.

Apeliramo na ministrski svet, da člen 44. omenjenega zakonskega osnutka umakne, ako pa tega ne stori, gre naš nadaljni apel na Narodno skupščino, da brezpogojno odkloni ta predlog ministrskega sveta.

OBUPEN POLOŽAJ KRONSKIH VPOKOJENCEV.

Zima je tu, ki smo jo s strahom pričakovali, saj smo brez živeža, kuriva in v raztrgani obleki.

Pričakovali smo, da se nam vendar uredijo naše pokojnine, ki so nam zajamčene tudi v rimskem paktu. Nadejali smo se, da se bodo vpoštevale naše predložene spomence, vlozene že 5. oktobra 1925 od združenih železnih društev Subotice, Sarajeva, Zagreba in Ljubljane, toda zmetili smo se.

Mesto, da se nam uredi po zgoraj imenovani spomenci naše pokojnine, je kraljevska vlada izdala naredbo, katera je veljavna od 1. avgusta l. l., da se prevedejo kronski vpokojenci na dinarske. Kdor je natančno premotril to prevedbo, je videl, da ta prevedba ubogim vpokojencem ne prinese rešitve. A še ta prevedba se zavlačuje, ne vemo iz kakšnih vzrokov. Minuli bodo že štirje meseci, direkcija državne železnice v Ljubljani pa z delom ni še niti prišla. Gotovo se čaka, da polovica vpokojencev prej umrje.

Kaj se pa zgodi z železniškimi invalidi v Sloveniji, ki so pridelnji Srednjemu uradu v Zagrebu, nam še ni jasno.

Vnovič opozarjamo vse merodajne faktorje in gospe narodne poslance na krivice, ki se nam gode, in na bedo, v kateri živimo. Poudariti moramo, da je priklopela mera trpljenja do vrhunca. Kaj smo zakrivali mi, ki smo opravljali najtežjo in najbolj odgovorno službo, dali svoje zdravje v prid vsej javnosti, plačevali prispevke v svoj fond, ki je naložen tudi v realitetah, — da se z nami tako postopa? Zadnji čas je, da se nas reši neznosne bede.

„Srbija na Orlandovom konju“.

Poročilo poročevalca glavnega fašistovskega glasila iz Beograda.

Ko je po podpisu francosko - jugoslovenske prijateljske pogodbe v italijanskem tisku nekoliko poleglo vihar ogorčenja zaradi ne-
pričakovane poraza, ki je zadel italijansko
fašistovsko zunanjo politiko s podpisom te
pogodbe, se je moglo misliti, da bo italijan-
ski tisk, zlasti pa tisk, ki je v najožji zvezi
z italijanskim zunanjim uradom, krenil po
drugi poti, da se bo pričelo polagoma ono-
vati, pristno italijansko sladkanje in la-
žanje, ki naj bi eno ali drugo obeh pogod-
benic nagnilo na italijansko stran in tako
zabrisalo silno mučni vtisk tega italijanske-
ga diplomatskega poraza. Toda kakor kaže
dnešnji »Il Popolo d' Italia«, Mussolinijev list
in glavno glasilo fašizma, se fašizem še ni
pomiril.

»Il Popolo d' Italia« je poslal svojega po-
sebne poročevalca v Beograd, da se na li-
cu mesta pouči o razpoloženju v jugosloven-
skih vodilnih krogih in tako je ta poročeval-
lec, gospod Piero Parini, ki je tudi v času
onoga takimenovanega »albanskega spora«
poslal svojemu listu par za nas in našo dr-
žavo nesramno žaljivih dopisov iz Beograda,
poslal svojemu listu par za nas in našo dr-
žavom 17. t. m., ki pod zgornjim naslo-
vom — »Orlandov« konj naj pač pomeni to-
liko, da sedi na njem Srbija, Jugoslavija kot
nekak »Orlando furioso«, blazno besni Or-
lando! — ometava zopet nas in našo državo
z najnesramnejšimi žalitvami. Evo, kako piše:

»Pravi duh in dejanski smoter francosko-
jugoslovenske pogodbe se moreta lahko spo-
znati tu v Beogradu. Francoska diplomacija
dela krivico svoji tradiciji, ko se trudi že ne-
koliko dni, da bi pred svetom skrčila po-
membnost pogodbe na samo formalnost, ker
komedija, ki se predstavlja v Parizu, ne na-
haja v Beogradu igralca, ki bi jo hotel igrati
in je tako neskladnost tonov velikanska.

»Pariz trdi, da ni nič izrednega v pogod-
benih paragrafih in da se pogodba v celoti
sklada z onim proslulim »okvirom« Društva
narodov, toda v Beogradu se listi, diplomati,
vojaštvo in celo preprosti narod, ki bolj po-
litizira, kot pa grški, nahajajo v nekem stan-
ju radosti in navdušenja, ki je že kar na-
ravno komično, smešno! Kakor vsi narodi,
ki so v kalu svojega duha ohranili nagone
azijskih plemen, od katerih izhajajo nepo-
sredno, se Srb ne da brzditi in že vidi, kako
njegovi vojniki ob strani francoskih vojakov
lete od zmage do zmage na poti v Rim.

»Italijanski bralec bo mislil v svoji ljubez-
nivi skeptičnosti, da se to očividno ne vjema
z zdravim razumom ali da je pretiravanje
pristranskega novinarja, toda v našo srečo iz-
haja resnica iz teh Srbov tako jasno in res-
nica, je, da se sedaj čutijo gotovi zaščite in
mislijo, da morejo dajati duška kar najdrz-
nejšim upom. Za nas je kar največje važnosti,
da zabeležimo to psihološko stanje, ker po-
jasnjuje in bo v bodočnosti pojasnjevalo ma-
sikature stvari.

»Srbi razkričavajo celo s stihom ono, česar
Quai d' Orsay ne pove, in sicer, da je nova
pogodba naperjena izključno proti Italiji.

»V Beogradu se morejo te dni čitati na-
meni vodilnega razreda in vojaške kaste ka-
kor v odprti knjigi. Ni ravno treba, da bi
človek napenjal svojo spretnost, da se iz teh
ljudi izvabi razkritje njihovega resničnega
duševnega stanja, ker nam brez obotavljanja
pomaljša pod nos svoje misli. Pravijo n. pr.,
da pogodba vsebuje strahovite vojaške klav-
zule, v smislu katerih bodo, če bo Jugosla-
vija imela vojno z Italijo, »chasseurs des al-
pes« (planinski lovci) udrli s Pomorskih Alp
in bodo francoski aeroplani razrušili lepo
število italijanskih mest. Pravijo, da je srbski
generalni štab ena in ista stvar s francoskim
generalnim štabom, »bureau II«, in da so
dva generala in nekoliko častnikov franco-
skega generalnega štaba, preoblečeni v srbs-
ke častnike in celo v kmete, ogledali v svo-
mejo proti Italiji. Pravijo tudi, da se je v
Koturu izkrcalo tritisoč strojnic za vojsko
SHS in da so slavne orožarne v Saint-Etien-
nu poslale semkaj veliko število mnogostrel-
nih pušek, ki jih še nima niti francoska voj-
ska. Pravijo, da je vse pripravljeno, v naj-
zakritejših pretokih dalmatinskega otočja za
prikladno namestitev francoskega brodogra-
in da se je končno po dobrih francoskih na-
svetih železniški promet v Jugoslaviji organi-
zirani tako, da je mogoče vreči na dan osem-
deset vlakov na italijansko mejo.

»Vse te pomembne stvari vam pripovedu-
jejo z veseljem, ki daje blesk njihovim mo-
nim očem; in če jih še dalje poslušate z lah-
no ironičnim ponašanjem, ne da bi prekinili
pazljivo ogledovanje ognja svoje cigarete, ki
z majhnimi bliski požira sladki rumeni maki-
donski duhan, se razburijo, nalagajo barve
še bolj na debelo in vam s svinčnikom raz-
kažejo na balkanski umazanem, ponarejenem

mramorju mizice vojni načrt.

Ali so odkritosrčni? Gotovo! In mi vemo,
da pripoveduje velik del resnice, ki se lahko
razvidi skozi meglo bluffa.

»Gospod Briand je diplomat in novinarji
morejo v Parizu govoriti in pisati, kar hočejo
o tolmačenju in pomembnosti pogodbe; mi pa
poslušamo krik radosti v Beogradu, ki je
glas srca, ki udarja na dan.

»Če se hoče zanikati, da v pravkar pod-
pisani pogodbi obstoje klavzule vojaškega
značaja, je prav tako, kakor da bi se hotela
zasukati solnčna svetloba. Za krotko, blazi-
rano, navihano postavu Brianda se odraža
trda želja Focheva. Skupno vojaško delo-
vanje je kar očividnejše in se je v zadnjih
mesecih še pojačilo. To ve vsakdo v Beogra-
du in v Srbiji. Človek bi moral biti slep, da
bi ne videl tega.

»Ti Srbi so bili vedno mrzki junačarji (Pa-
rini uporablja izraz »amazasette«, torej ti-
sti, ki jih sam ubije sedem) in smešni, ali
krvoločni bahači ter je zelo logično, da je oči-
vidna podpora s strani Francije potrdila v
njih osupljajočo predrznost. Če se poluša nje,
bi bila Italija v osemindesetih urah v nji-
hovah rokah. Zanje tvore italijansko vojsko
sami »caporetisti« (Kobaridarji): Neverjetno
se zdi, pa je vendar res, neizpodbitno res,
da ti ljudje mislijo, da nas morejo vreči
na tla z dobro zanovanim — po francoskih
strategih — vojaškim pohodom.

»Uspeh, ki ga je dosegla francoska politi-
ka s sklenitvijo pogodbe, se more torej iz-
raziti s tem, da je odpravila v Srbij, zlasti
pa v srbski vojaški kasti, katera obvladuje
dvor, kakor tudi notranjo in zunanjo politiko,
neki pustolovski duh, ki je bil že zelo
razvit. Ni si mogoče predstavljati, preden pa
človek dejanski ne spozna, kakšna sta v res-
nici srbski vodilni razred in vojaška kasta.
Nasilnost, pustolovstvo in spletkarstvo so tri
neomajne temeljne točke njune politike. Do-
čim je bil stari Pašić, dasiravno je bil istega
moralnega kova, človek, ki je imel čut odgo-
vornosti in je vedel, kdaj je trenutek ugoden
ali neugoden za zaupanje v srečo, so njegovi
nasledniki ljudje, ki so sposobni za vsak ne-
premišljeni udarec.

»Evropa se moti, če misli, da srbska politič-
na in vojaška klika miruje. Lahko je proro-
kovati in trditi, da bo gotovo delala neum-
nost, in tedaj se bo videlo, kaj stori lokar-
nistična Francija, Francija gospoda Brianda,
ki vsake jeseni kriči s tribune v Zenevi: »A
bas les canons, à bas les mitrailleuses!« (Doli
topovi, doli strojnice!); videlo se bo, kaj stori
francoski generalni štab.

»Ti Srbi — vztrajamo na tem, da označue-
mo in opredelujemo Srbe, ker Hrvatje in Slo-
venci igrajo v politiki SHS edino le ulogo
zbor — bodo proti nam gotovo uporabljali
iste sisteme, kakor so jih proti Avstro-Ogr-
ski, namreč izzivali bodo do skrajnosti in
vse se bo pripravilo, kakor sarajevski zločin,
v gotovih beograjskih uradih, kakor je zgodo-
vinsko dokazano.

»V Italiji se je treba pripraviti, da bomo
imeli živce na mestu, in z največjo mirnostjo
opazovati, kako se bo razvijala akcija, ki jo
bodo Srbi organizirali s svojimi tradicional-
nimi sistemi, in predvsem ne bomo smeli po-
navljati zmot, ki so jih drugi že storili v svo-
jih odnošajih s temi ljudmi. Besedi Srbov se
nikakor ne sme verjeti, če je ne spremljajo
stvarna dejstva. Dovolj bo, če se spomnimo,
da je Ninčić leta 1924 formalno zagotovil Rim,
da je bila Jugoslavija neudeležena pri pre-
vratu proti Fan Nolinu v Albaniji, pa si je
potem leta 1926, po tiranskem paktu, javno
v Beogradu lastil čast, da je on pripravil oni
prevrat. Pomni naj se, da Ninčića smatrajo v
evropskih zunanjih uradih in v Društvu na-
rodov za enega najboljših in najvrednejših
državnikov Kraljevine SHS.

»Da bi si mi sami zakrivali resnico, bi bilo
neodpustljivo, in resnica je, da so Srbi za-
jhalili Orlandovega konja, da so se vrgli v
politiko sovražnosti proti Italiji in da jim je
francoska podpora še podesetorila njihovo
prejšnjo predrznost in pustolovnost. Danes se
ne smejo več uporabljati običajne diplom-
sko-novinarske fraze kakor »razpršenje ne-
sporazum«, pride se do potrebnih razjasnil
in druge take.

»Gospodu Marinkoviću, ministru zunanjih
stvari, ki je v svojih pariških intervjujih
kazal željo, da bi obnovil uspešne razgovore
z Italijo, se mora odgovoriti, da mora kot
predpogo ratificirati in применiti nettunske
konvencije, ki so logična posledica rimske
pogodbe in pogoj za nje dobro primenitev.
Ni se mogoče pogajati s tistim, ki ne drži be-
sede in podpisa. Treba je, da se voditna srbs-
ka klika prepriča, da je treba vsaj navidezne
korektnosti v odnošajih z drugimi državami.

Nihče ne misli zahtevati dobre vere in bistve-
ne korektnosti njihovih namenov in nakle-
pov, ker pač »natura non facit saltus« (na-
rava ne dela skokov); toda neko lojalnost,
čestiti le formalno, pa je vendar treba čuvati,
čeprav je človek Srb.

»V presoji jugoslovenske politike se ne sme
pasti v zmot, da bi se Srbi zamenjavali s
Hrvat in Slovenci. Srbi so pravi gospodarji
in drže državo v svoji pesti, kakor bi jo bili
zasedli, dočim pa so ostali pasivni, izvzemši
Macedonce, zaradi katerih se mora držati v

njihovi deželi mobilizirana cela armada. Hra-
vatje in Slovenci nas sovražijo po habsbur-
ški tradiciji, srbsko politiko napram nam pa
vodijo čisto drugi nagibi.

»Živce na mestu in mirna odločnost sta to-
rej oba Italijanom potrebna pogoja pri opa-
zovanju jugoslovenskih stvari od danes dalje.
Francija, ki je dvignila v sedlo na Orlandove-
ga konja svojo ratoborno zavezništvo, bo imela
časa, da preudari, ali bi ne kazalo napraviti,
da konj spodrsne. — — —

Primorsko p smo.

Splošni položaj v umetnosti Italije.

Fašizem ima v svojem programu kot
najvažnejšo nalogo v bistvu pomladiti
narod, preurediti državni ustroj in duhu
slavne tradicije rimskega imperija in po-
znejšega rinascimenta. V političnem,
kakor tudi v gospodarskem pogledu je
to mogoče v večji ali manjši meri izved-
ljivo, ker gre pri tem za čisto konkretne,
realne interese, toda v duhovnem pogle-
du, posebno pa v umetnosti, je ta ho-
tena obnova neprimerno težja, ker je tre-
ba predvsem radikalno spremeniti men-
taliteto celo generacije. Tako se vidi, da
je starejša generacija zamenjala le poli-
tični znak, a je v bistvu ostala pri star-
em. Povsem naravno je torej, da je novi
režim obrnil pažnjo predvsem na nara-
ščaj. A tudi tu so se pojavile težkoče,
predvsem pa v dejstvu, da ni najti mlade,
močne osebnosti, ki bi znala s svojo av-
toriteto in notranjo silo potegniti maso za
seboj, kakor se je to zgodilo v političnem
življenju naroda.

Ker hoče fašizem delovati v znamenju
mladosti, bi bilo pričakovati, da se obrne
tudi v umetnosti za sodelovanje k naj-
ekstremnejši levici. Toda pri trenutni
disorijentaciji je bil pregled težak, še tež-
ja pa izbira. Zlasti v Italiji je bila slika
umetniške tvorbe nadvse kaotična: naj-
bujnejši akademizem in profesionali-
zem, vkoreninjen v bogati tradiciji in po-
speševan na državnih akademijah, te-
mu v diametralnem nasprotju pa Mari-
nettijev futurizem, smela gesta mladost-
ne prenapetosti, ki je hotela razsušiti vse
vezi s preteklostjo. Toda Marinettijev fu-
turizem, čeprav že predvojni propagator
skrajnega nacionalizma in potem prvi
priljubljeni fašizma, si ni mogel tekom
svojega, že dolgoletnega obstoja pona-
si popularnosti v narodu, na zadostne-
ga razumevanja med inteligenco in so ga
vsled tega smatrali le za zanimivo gesto,
epizodo, ker je slednji v bistvu konstruk-
tiven, a futurizem ni mogel, razven de-
struktivnega značaja, pokazati nikakega
gla dela, ker je bil že v kali za
to prešibak.

Ta splošna desorijentacija v mentali-

ODPRAVA VIZUMOV POTNIH LISTOV.

V desetem letu po svetovni vojni se s po-
tovanjem še vedno velik križ, kajti potni listi
povzročajo ljudem stitost in nemali stro-
škov. Vsaka formalnost, ki se kakemu ob-
mejnemu policajcu ne zdi povsem v redu, je
bila in je marsikje še danes nekaj krime-
na, zločin proti varnosti države, kar treba strogo
kaznovati. Tudi ves način tistega pregledo-
vanja je marsikje še vedno potnikom v veliko
nadlego in veliko je razburjenosti ob mejah
— popolnoma po nepotrebnem. Vsak pame-
ten človek je že davno prepričan, da taki
ljudje, ki so lahko nevarni, pridejo čez vsako
mejo kljub najstrožjim policijskim odredbam
in kordonom. — Nemški zun. min. Strese-
mann je pred zbranimi novinarji napravil
dovtip o teh vizumih, češ, ker sta jih Nemčija
in Avstrija odpravili, so nasprotniki Anschlus-
sa že sklepali, da je ta blizu, — kakor da
so vizumi kdo ve kako pametno delo. Kogar
bi države rade odstranile, ta pride gotovo
brez vizuma v državo. In resnico teh besed
bi mogel mirne duše potrditi vsak naš ob-
mejni stražnik.

Ni mogoče, da bi te resnice ne spoznali
tudi državniki, ki sicer krepko držijo v ve-
ljavi potne liste in vse njih sitnarije. Zato
moremo zopet brez skrbi potrditi v vseh to-
nih ponavljano trditev, da vse take sitnarije
ob mejah so edino za to dobre, da se državne
blagajne polnijo s tem krvavim davkom na
»luksus« potovanja. Kdor hoče potovati, naj
plača davek, in sicer neprimerno visok da-
vek! Ako bi bila potovanja res po večini sa-
mo luksuz, nja bi še bilo kako zmerno obda-
venje, ali ni res, da so potovanja luksuz, mar-
več res je, da je ogromna večina potnikov po
vojni le iz potrebne in v korist trgovine, iz-
voza, mednarodnega gospodarstva. Zato pa je
tisto obdavčenje v obliki pristojbin za potne
liste in vizume edino le grdo izžemanje pre-
bivalstva, in sicer navadno tistega, ki je itak
že čez vse meje obdavčeno.

Prav radi vsega tega, kar smo gori čitali,
si evropska demokracija prizadeva, da bi se
potni listi odpravili. Z nekako zavistnostjo v
bratski tekmi moramo priznati, da gre v tem
pogledu z najlepšim vzgledom naprej —
češkoslovaška republika pod Beneševim vod-
stvom zunanje politike. Ta je odpravil vizume

že z desetorico držav, a v zadnjih dneh smo
čitali, da z novim letom odpadejo vizumi tudi
z Avstrijo in Nemčijo — pa tudi s Poljsko in
Rumunijo so dogovorili.

Pri tej priliki bi sprožil vprašanje: Kakšne
razmere pa vladajo med zavezničnimi državama
Jugoslavijo in Češkoslovaško republiko? V
Avstriji dobivamo vizum za celo leto brez-
plačno — 64 dinarjev? Na avstrijskih
železnih dobivamo jugoslovanski novinarji
brez posebnih nadzrkov polovično vožnjo, na
Češkem pa ne. Tudi naši dijaki dobivajo v
Avstriji veliko lažje polovične karte nego na
Češkem. — Kako je vendar kaj podobnega
mogoče? Kako zavezništvo pa je to in pa ta
Mala antanta? A. G.

Mož: Povej mi, draga moja, kaj naj ti ku-
pim za tvoj rojstni dan.
Žena: Oh, ne delaj si nepotrebnih skrbi.
Boš že dobil pozneje račun.

Dnevne vesti.

— **Vpokojeni ministri.** »Službene Novine« objavljajo ukaze o upokojitvi nekaterih ministrov na razpoloženo. Vpokojeni so: dr. Marko Trifković, dr. Zivko Petrič, dr. Mate Drinković, dr. Gjuro Surmin, dr. Dušan Peleš, dr. Vojislav Janić, divizijski general Dušan Trifunović, dr. Nikola Pečić, dr. Benjamin Superina. Dolžnosti ministrov so med drugim razrešeni Josip Gostinčar, Ivan Roškar, dr. Niko Zupanič, Ivan Palaček, dr. Ivan Krnić in dr. Gjuro Supilo. — Vpokojeni so tudi bivši državni podtajniki Momčilo Joković, Nikola Novaković, Sreten Vukosavljević, Danko Trifunović, Lazar Suvaković in Andra Petrović.

— **Naši profesorji posetijo Francijo.** Francoski profesorji so povabili potom Proforskega društva naše, da naj posetijo Francijo. Naši profesorji so sklenili, da se prijateljske-mu povabilu odzovejo za časa velikih počitnic. Za ekskurzijo se je prijavilo že znatno število udeležencev.

— **Pravilnik o oblastnih kontrolah.** Ministrski predsednik je podpisal pravilnik o poslovanju in organizaciji oblastne kontrole za pregled računov samoupravnih oblasti in ostalih javnih korporacij, ki prejema stalno pomoč od države.

— **Nov poštni zakon.** V poštne min. je izdelan nov načrt zakona o poštah, brzojavah in telefonskem prometu v letih 1924, 1925 na komisija strokovnjakov. Novi zakon bo ustrezal modernim tehničnim in mednarodnim potrebam.

— **Statistika o pošto-brzojavnem in telefonskem prometu.** Poštno ministrstvo je dalo v tisk veliko statistiko o pošto-brzojavnem in telefonskem prometu v letih 1924, 1925 in 1926.

— **Izpit v poštne ministru.** Od dne 1. do 10. t. m. se vrše v poštne ministru strokovni izpit uradnikov brzojavne in telefonske stroke I. in II. kategorije iz vse države.

— **Komisar za agrarne operacije v mariborski oblasti v Ljubljani razglašja:** Ker je prvi četrtletje v decembru praznik narodnega ujedinjenja, se vrši uradni dan komisarija za agrarne operacije v mariborski oblasti v soboto, dne 3. decembra 1927 od 10. do 13. ure v palači velikega župana v Mariboru, soba št. 9, prilije na desno.

— **Enodnevna protestna stavka vseh kinematografov v Jugoslaviji.** Centralni odbor zveze kinematografov v Beogradu je sklenil, da morajo biti danes, dne 28. t. m. v znak protesta proti nezgodnim davkom in taksam zaprti vsi kinematografi v celi državi. Večina kinematografov plača na taksah 31% od bruto-dohodkov, v Ljubljani znašajo takse celo 46% bruto-dohodkov. Na drugi strani pa so letos vsled gospodarske krize bruto-dohodki povsodi za 20 do 35% padli. Enodnevna stavka najbrže ne bo rodila zaželjenega uspeha, za ta slučaj pa propagira centralni odbor v Beogradu daljšo stavko, ki naj bi trajala toliko časa, da bi se takse znižale na znosno višino.

— **Učiteljsko društvo za novomeški srez** bo zborovalo v soboto 3. decembra 1927 ob 13. uri popoldne v Novem mestu. Dnevni red: 1. Poročila. 2. Naloga učitelja ob nalezljivih boleznih — poročila srezki sanitetni referent dr. Viktor Gregorič. 3. Delovanje krožkov. 4. Slučajnosti.

— **III. izkaz prispevkov poslanih Jugoslovenski Matiji za šinarski danc.** Osnovne šole: Spitalič 20.50, Prevorje 35, Orla vas 166, Stari log 20, Lesce 25, Železniki 5, Zamostje 20, Podblica 20, Nomenj 11.50, Ambrus 15, Preserje 42.75, Prihova 10, Pod Velko 38.50, Grilnici 210, Dobrič pri Trebnjem 30, Sv. Jedert 17, Zidani most 30, Lesce 20, Nevle 40, Komenda 51.50, Dole pri Litiji 50, Sv. Martin na Pohorju 63, Sovodnje 66, Selca nad Skofjo Loko 54, Sv. Katarina pri Medvodah 23.50, Globoko 82, Stara pri Celju 222, Bušča vas 50, II. drž. gimnazija Ljubljana 608.90, II. deška meštanska šola Ljubljana VII. 185, učiteljsko osnovna šola Slivnica pri Mariboru 34, Zetjal Ante, učenec II. deške meštanske šole v Ljubljani 5, »Sokol« Sv. Lovrenc na Pohorju 70, Koroška Bela 200, Guštanj 110, Vrhnik 350.70, + podružnice Jugoslovenske Matije: Ziri 517.50, Logatec 7144, Krško 520, Vrhnik 313.90, Vič pri Ljubljani 245, Kranjska gora 701, poverjenstvo J. M. Gomilski 317, Citalnica Sv. Jedert nad Laškim 25, Pevsko društvo Jezica 30, Josip Blaha, Raduha 11, Ljudska knjižnica, Motnik 145, Pevsko društvo »Zvon«, Šmartno pri Litiji 152, Kolo jugoslovenskih sester, Dravograd-Meža 115, Javna ljudska knjižnica, Sv. Jedert 50, Združena katoliška družba, Vrhnik 377.

— **Razpis dijaške ustanove Ljubljanskega mesta** za učenice tehniške srednje šole v Ljubljani. Mestni magistrat razpisuje štiri mesta ustanove za učenice višjih oddelkov in tri mesta za učenice nižjih oddelkov te šole v iznosu po 1000 Din letnih. Pogoji so razvidni iz razpisne na občinski deski in na srednji tehnični šoli.

— **Iz sodne službe.** Okrajni sodnik dr. Fran Luznar je premeščen od okrajnega sodišča v Kostanjevici k okrajnemu sodišču v Radovljici.

— **Iz prosvetne službe.** Napredovala sta: profesor srednje tehnične šole v Ljubljani Anton Sever v 6. skupino I. kategorije, profesor na dvorazredni trgovski šoli v Ljubljani Ivan Gruđen v 2. skupino II. kategorije.

— **Iz državne službe.** Imenovana sta: za okrožnega šumarja in šefa šumske uprave v Skoplju šef šumske uprave v Gjevčelji Miljutin Lončar, za kmetijskega referenta radovljanskega sresa za pripravnik Josip Sustić.

— **Inženjska praksa** je dovoljena na vsem ozemlju naše države Ferdu Sulcu iz Ljubljane.

— **Prijave za dobavo žive divjačine** je možno vposlati še do vključno 10. decembra

t. l.; na kasnejše po se iz gotovih vzrokov ne bo mogoče ozirati. »Lovska zadruga«, Rimska cesta 2/II.

— **Za Miklavža, Božič in Novo leto** ima Občinska za Slovenijo, Ljubljana, Miklavževa cesta 7 v svoji veliki zalogi različnega manufakturnega blaga najprimernejša darila. Državni nameščenci dobijo blago na obroke po najnižjih cenah in brez vsakih stroškov, le proti predložitvi legitimacije.

— **Najlepše darilo za Miklavža** je list »Mladi junak«. Stane letno samo 10 Din. Zahtevajte eno številko brezplačno na ogled. Naslov: »Mladi junak«, Ljubljana, Poljanski nasip 10.

Ljubljana.

1— **Državni praznik narodnega ujedinjenja** dne 1. decembra. 1. december praznuje kot državni praznik ujedinjenja troimnega naroda Srbov, Hrvatov in Slovencev v eno enotno državo pod žezlom dinastije Karadjordjevičev. V ta namen bo tega dne ob 10. uri v tukajšnji stolnici sv. Nikolaja slovenska pontifikalna maša, po kateri se bodo opravile svečane molitve. V pravoslavni kape-li se vrši služba božja ob 9. uri, v evangelijski cerkvi pa ob 10. uri. Na šolah se ne vrši pouk, v državnih in drugih javnih uradih, kakor tudi v vseh obrtnih in trgovinskih podjetjih počiva delo. Od 11.30 naprej bo veliki župan ljubljanske oblasti v županjski palači (Bleiweisova cesta št. 10) sprejemal poklonitve in čestitke.

— **Prvo društvo hišnih posestnikov** v Ljubljani vabi na izredni občni zbor v sredo, dne 30. t. m. ob 3. uri popoldne v veliki dvorani hotela »Union« vse ljubljanske in okoliške hišne posestnike z dnevnim redom: 1. Protest proti redukciji fakultet ljubljanske univerze. 2. Razprava o novem stanovanjskem zakonu in pravilniku ter o postopanju hišnih posestnikov po 1. novembru t. l. 3. Davčna reforma. 4. Občinske zadeve ljubljanske ter protest proti previsoki vodarni in gostiščini. 5. Določitev društvene članarine za leto 1928. 6. Slučajnosti. Vstop bo dovoljen samo posestnikom in posestnicam proti izkaznici. Z ozirom na važnost dnevnega reda in solidarnost vseh posestnikov se prosi množično udeležbo. — Odbor.

1— **V torek volitev ljubljanskega župana.** Ker je bil z razpisom velikega župana ljubljanske oblasti ugovor zoper izid volitev občinskega odbora v Ljubljani zavrnjen, je sklical vladni komisar Mencinger v smislu § 44. vol. reda v občinskem zastopstvu v Sloveniji vse člane novoizvoljenega občinskega odbora k seji, ki bo v torek, dne 29. novembra 1927 ob 17. uri popoldne v mestni dvorani z dnevnim redom: 1. Volitev župana. 2. Volitev podžupana. — Pri tem opozarja g. vladni komisar na določbo § 44. občinskega volilnega reda, ki se glasi: »Določa se, da občinski predstojnik povabi k tej volitvi proti dostavnici člane občinskega odbora z dodatkom, da tisti, ki brez veljavnega izgovora ali ne pridejo, ali pred končano volitvijo odidejo, izgube svoj odborniški posel in tri leta ne smejo biti izvoljeni ter da vrhu tega na občinsko korist plačajo globo, katero sme občinski odbor naložiti do 125 dinarjev. Zoper kazenski sklep ni dopustna nobena pritožba.«

1— **Pravljice za deco.** Atena priredi v kratkem za naše malčke že vsestransko priljubljene popoldanske pravljice. Zopet se bodo nudilo našim najmlajšim obilo zabave in pouka v zimskih popoldnevih kot poslušalcem lepih, mičnih pravljic in pripovedk. Da bodo pripovedovanja pravi užitek nam jamčijo imena dam iz prejšnjih sezov in drugih, katere bodo tako ljubimjive in poživljive ne ter sprejele to vse hvalevredno nalogo. Pripovedovanje pravljice se vrši letos v beli dvorani Uniona I. nadstropje, vhod Frančiškanska ulica 2. Čas se objavi v dnevnikih.

1— **Miklavžev večer** v zelo dostojni obliki priredi dne 5. decembra v areni Narodnega doma SK Ilirija. Naprošamo vse člane, da se s svojci in prijatelji udeležijo te družabne prireditve, katere eden glavnih ciljev je, uveljaviti pristranske medsebojne odnose med našim članstvom. Načelnike sekcij pa pozivam, da prevzamejo od g. Baltezarja vstopnine in jih razdelijo med člane-pripadnike njih sekcij. — Predsednik.

Vsemu Sokolstvu! Prvi december je sokolski praznik ter je letos posvečen odnolu sokolskemu naraščanju. Vsa sokolska društva so dobila vsa navodila za praznovanje tega dne in dolžnost vseh društev je, da izvršijo točno ta navodila. — Starešinstvo Jugoslovenskega Sokolskega Saveza.

— **Člane in prijatelje Sportnega kluba Ilirije** opozarjamo na našo veliko plesno prireditev, ki se vrši dne 7. januarja 1928 pod devizo: Reduta v cvetju v Unionski dvorani. Člani, ki žele aktivno sodelovati pri pripravljalnih delih, naj se javijo pri Baltezarju v kavarni Evropa pisмено ali ustmeno. Z veseljem jih bomo sprejeli. Opozarjamo že danes, da bo dostop na našo prireditev mogoč tudi v temni promenadni obleki. — Prireditvena sekcija.

1— **Volnene nogavice, žemperje, ovrtnike, žepne robce, kravate in naravnice** najfiniše kvalitete po solidnih cenah za Miklavževa darila pri FRANC PAVLIN-U. Gradišče 3.

Maribor.

1— **Ljudska univerza v Mariboru.** V torek 2. dec. predava g. prof. Šerko »Živčne bolezni«. V Studencih (deška šola). V torek 29. novembra predava obl. ref. g. dr. Jurečko o predmetu: Kako si obdržimo zdravo rodbino? V pondeljek, dne 28. t. m. ob 8. uri zvečer se vrši radi neprilikevanega od-potovanja g. dr. Tasiča v Beograd — predavanje zagrebškega pedagoga g. vseuč. prof. dr. Turica o velevažni temi: »Vzgoja drža-votvorca v narodni, demokratični državi.«

1— **Popravljanje oblastnih cest.** Mariborski oblastni odbor je prevzel oblastne ceste v skrajno zanemarjenem stanju in treba veliko dela in žrtve, da se bodo vsaj deloma popravile in zboljšale, tako da bodo zopet lahko služile svojemu namenu v onem obsegu kakor je potrebno. Posebno zanemarljivo so ceste v Prekmurju in Medmurju, pa tudi nekatere v Slovenskih gorah in v Mežiški dolini. Doslej je votal oblastni odbor že velike vsote za popravilo cest v šmarškem okraju, v prevaljskem okraju in drugod. Samo za ceste v Mežiški dolini je izdal 200.000 Din. V Prekmurju je pričel z dova-žanjem gramozna na ceste. Radmožanci-Tur-nišča, v Medmurju pa popravila mestno pre-ko Murice pri Kotoribi in ceste v medmur-skih gorah. Vsa ta dela je izvršil oblastni odbor kljub temu, da cest sploh še ni pre-vzel v svojo upravo.

1— **Smrt dr. Karla Thalmanna.** Pred dnevi je umrl na Dunaju bivši vodja mari-borske bolnice, kirurg dr. Karl Thalmann. Bil je izborni specialist v svoji stroki.

1— **Poverjenstvo Slovenske Matice.** Po-verjenstvo Slovenske Matice za mesto Ma-ribor je prevzel g. prof. Favai. Pri njem se lahko vplačuje članarina in se naročajo pu-blikacije Slovenske Matice.

1— **Izzivanje renegatskih elementov.** Kljub temu, da se nahajamo že deseto leto v svoji lastni državi, se še vedno dogaja, da prične ta ali oni renegat v svoji pijanosti nesramno izzivati in blatiti naš narod in na-šo državo. Zanimivo pri tem je to, da ne gre skoro nikoli za prave Nemce, ampak vedno za poturice in take, ki nemšine sploh do-bro ne znajo. Pred nekaj dnevi se je dogodil tak slučaj v neki gostilni, kjer so gostje z iz-zivačem sami obračunali, sedaj pa se je ena-ko izzivanje izvršilo v neki restavraciji. Brezposelni trgovski pomočnik Karol Na-potnik je pričel v pijanosti blatiti Slovence in Jugoslavo, toda bil je izročen policiji, kjer je prejel za plačilo 10 dni zapora, po prestani kazni bo pa izgnan iz mesta. Vsa ta izzivanja pa dokazujejo, kako globoke ko-renine je poglano pri nas bivše potujčevanje naših nezavednih ljudi.

JKKOLJ

Pletenine s to
znamko so
najboljše!

**Telovniki za dame in
gospode. — Žemperji,
puloverji, kostumi.**

TRŽIČ.

V torek 22. t. m. se je otvoril v našem tru-gu esperantski tečaj za začetnike. Udeležba je zelo velika, tečaj se vrši ob torkih v me-ščanski šoli. Novi prijavitelci so še spreje-majo. Po končanem tečaju bomo ustanovili esperantski klub kakor jih že obstoja veliko število po Sloveniji.

DENUNCIACIJE ESDEESARSKIH STUDENTOV PRED SODIŠČEM.

Včeraj se je vršila prva razprava v senzacionalnem procesu z ozirom na očitke o denunciacijah esdeesarskih študentov pod PP režimom l. 1925. Če-prav se je vedelo, da bo včeraj razpra-va preložena, je vladalo zanj med di-jastvom naše univerze ogromno zani-manje. Že okrog 11. ure je zasedlo vso razpravno dvorano št. 79 veliko število akademikov, ki so z napetostjo priča-kovali razprave.

Pred tiskovnim senatom se je pričela najprej razprava proti študentu filozo-fije in časnikarju Cirilu Kočevarju. Kočev-ar je obtožen, da je leta 1926 napi-sal proti Vekoslavlu Iskri, sedanjemu predsedniku SSLU, očitajoč mu, da je eden glavnih krivcev, organizator in ini-cijator denunciacij proti komunizmu osumljenih študentov ter članom tedaj preganjanega katoliškega dijaškega dru-štva »Razor«. Dva slična članka je na-pisal tudi obtoženec Franc Aleš. Radi teh člankov je vložil Vekoslav Iskra tožbo proti njima. Oba obtoženca sta nastopila dokaz resnice.

Pri včerajšnji razpravi sta Kočevarjev branitelj dr. Ravnihar in Alešov brani-telj dr. Lemež, zahtevala osebni prihod številnih prič ter da sodišče zahteva od oblasti akte o študentovskih preganja-njih l. 1925. Te predloge je senat spre-jel, nakar je bila razprava preložena.

Senatu je predsedoval s. s. Kralj, vo-tirali v. s. svetnik Kaiser, Avsec in Ju-vane. Obtožitelja je zastopal dr. Knaflič.

Kakor čujemo, obeta razprava razči-stiti mnogo nezdravega iz tedanje poli-tične in šolske uprave pod PP režimom v Sloveniji. Med drugim so povabljeni kot priče tudi bivši prosvetni šef dr. Pa-vel Pestotnik in vsi srednješolski ravnatelji v Ljubljani.

Politične vesti.

— **Ratifikacija pogodbe s Francijo.** Nj. Vel. kralj je v soboto ratificiral pakt prijateljstva s Francijo. Po posebnem kurirju so bile nato poslane ratifikacijske listine v Pariz, kjer jih bo podpisal predsednik republike Donmer-gue. S tem bo ratifikacija pakta izvršena, nakar bo pakt takoj registriran pri Zvezi narodov in objavljen njegovo besedilo. Ob priliki ratifikacije pakta je naš kralj odlikoval vodilne uradnike francoskega zunanjega mi-nistrstva, ki so imeli opravka s paktom, z visokimi odlikovanji. Tako tudi beogradskega poslanika Darda.

— **Skupščina odgojena.** Na sobotni seji je skupščina soglasno odobrila trgovinsko po-godbo z Nemčijo. Nato je prišla v razpravo tr-govinska pogodba z Belgijo, ki je bila tudi sprejeta. Tu je prišlo do ostrih spopadov in zlasti muslimanski poslanci so bili ogrožen-ker je Radič zmerjal muslimane s Turki. Mu-slimani so začeli nato Radiča obkladati z raz-nimi priimki. Poslanec Behmen je zaklical Radiča: »Vi ste cigan, ne Hrvat!« Ko je do-bil vsled tega ustmen ukor, je še enkrat za-klical: Cigan pa je le. Ko je dobil nato še pi-smen ukor, je Behmen vzkliknil: Cigan pa je le! — Nato je bil izvoljen odbor za proučeva-nje zakonskega načrta. Predsednik je nato naznanil, da je skupščina odgojena in da bo prihodnja seja sklicana pismenim potom.

— **Novi zakon o ustroju sodišč.** Ministr-ski svet je imel v soboto sejo, na kateri je razpravljao o zakonu o ustroju sodišč. Prišel je do definitivnih sklepov, o katerih je pravosodni minister dal časnikašem izjavo, v kateri pravi, da je vlada sklenila: 1. Da se sedanja »prvostopena« oziroma okrožna sodiš-šča v Srbiji in Črni gori ne ukinejo, temveč da se vzporedno z uvedbo okrožnih sodišč njih število zmanjša le v toliko, da jih bo tekom časa ostalo le potrebno število. 2. Da se bodo okrožna sodišča v Srbiji uvažala le stopnjeno, začeni s 1. avgustom leta 1929, ko stopi novi zakon v veljavo, da pa se bodo sedanja okrožna sodišča, kjer obstojajo, spre-menila v takozvana »sreska« sodišča brez spremembe dalokroga, samo s to spremembo, da se bodo uvedla nekatera nova okrožna so-dišča. 3. Da se apelacijska sodišča obdrže. 4. da se na Cetinju ustanovi novo apelacijsko sodišče mesto vrhovnega sodišča v Podgorici in da se ustanovi enako sodišče v Osijeku. Da se sedanje kasacijsko sodišče v Beogradu, Stol sedmorice v Zagrebu, vrhovno sodišče v Sarajevu, veliko sodišče v Podgorici in od-delek kasacijskega sodišča v Novem Sadu spoji v novo kasacijsko sodišče v Zagrebu ter da se mesta sodnikov ne bodo spopolnjevala, dokler se ne doseže število sodnikov, ki jih določa zakon za to vrhovno sodišče, namreč 63. — Z ozirom na to spremembo bodo so-dnike postavili na razpoložena in začasno ukinili njihovo stalnost.

— **Pretep v finančnem odboru.** Na sobotni seji finančnega odbora je prišlo do škanda-leznih scen. Vsled malenkostnih stvari je prišlo med radičevci in radikali do silnih pre-pirov. Padale so psovke najgrše vrste. Malo je manjkalo, da ni prišlo do splošnega pre-tepa. »Budalo, lopov, konj, vol, magarac, ku-lja, lopuža itd.« so bili izrazi, s katerimi so argumentirali naši poslanci. Seja je morala biti opetovano prekinjena. Sklepov ni bilo storjenih drugih, ko da je bil zapisnik zadnje seje sprejet. Radovedni smo, če bi bil spre-jet tudi zapisnik te seje, če bi namreč prišle v zapisnik vse psovke, ki so letele.

— **Radič je iskal stika z radikali.** Splitska radikalna »Država« piše: Z dobro poučene strani doznavamo, da je g. Radič opetovano iskal priliko, da se sestane z g. Aco Stanoje-vičem, ki je že par dni v Beogradu. Kljub vse-mu Radičevemu prizadevanju pa do sestanka ni prišlo. G. Aca Stanojević je dal Radiču raz-umeti, da se ne želi z njim sestati in da tudi ne vidi potrebe, da bi se z njim sestel. Ra-dič bi hotel preko g. Ace Stanojevića pribli-žati se radikalom in priti z njim v stik v svr-ho ustvarjanja nove kombinacije.

— **Ponesrečen atentat na dunajskega župa-na Seitza.** Ko je vstopil dunajski župan Seitz po otvoritvi »Schneepalasta« v avto, je stopil k njemu neznanec in oddal nanj 7 revolver-skih strelkov, ki so pa vsi zgrešili cilj. Ko je padel prvi strel, je šofer takoj pognal avto in tako rešil župana. Atentator je hotel po-begniti, a je bil takoj prijet. Atentator je 23-letni brezposelni igralec Richard Strelin-ger, ki se je dopoldne udeležil proslave 10-letnice komunistične revolucije. Pravijo, da je atentat čisto politične narave, ker so hoteli z njim avstrijski komunisti zopet dobiti za-upanje Moskve. Kakor se namreč iz Prage poroča, je sklenila Moskva na predlog dr. Šmerala, da se iz stranke izključijo avstrijski komunisti, ker niso hoteli obsoditi politike Trockega in Zinovjeva.

— **Nemški proračun** izkazuje 9502 milijonov mark izdatkov, za 367 milijonov več ko

lani. To vsled tega, ker mora Nemčija plačati po Dawesovem načrtu v letu 1928 za 400 milijonov zlatih mark več reparacij. Pro račun je brez deficita in tudi ne predvideva nobenega posojila. Da je bil dosežen ta uspeh, je moral finančni minister izvesti obsežne redukcije.

— **Poljsko-litovski spor.** Vesti moskovskih in nekaterih skrajno desničarskih nemških listov, da je hotel maršal Pilsudski s svojim prihodom v Vilno pripraviti, da Litva preneha biti samostojna država, so se izkazale kot neresnične. Poljska namerava nasprotno predložiti ves spor Zvezi narodov v rešitev. Gre namreč za to, da se Litva oficijelno še vedno nahaja v vojnem stanju s Poljsko. Ko je namreč gen. Żeligorski osvojil Vilno za Poljsko in ko je pozneje veleposlaniška konferenca prisodila Vilno Poljski, ni hotela Litva tega priznati in se nahaja še nadalje v vojnem stanju s Poljsko. Zaradi tega vladajo med obema deželama nenormalne razmere. Vsaka trgovina je nemogoča, mejni incidenti so na dnevnem redu in nasprotje raste stalno. Zato ni čuda, da bo zaprosila Poljska za intervencijo Zveze narodov, da se te nenormalne razmere nehajo.

— **Sovjetska nota poljski vladi.** Pariška agentura TASS objavlja besedilo sovjetske

note, ki je bila v petek izročena poljski vladi. Nota opozarja na napete poljsko-litovske odnose, ki ogrožajo mir in vznemirjajo sovjetsko vlado. Po mnenju sovjetske vlade Poljska lažje skrbi za mir ko Litva. Vendar je sovjetska vlada tudi hitro opozorila, da opusti vse, kar bi moglo odnosa poostriiti. Nota nadalje govori, da se namerava radikalno razrešiti poljsko-litovski odnos. Sovjetska vlada je zainteresirana na miru v vzhodni Evropi in zato opozarja Poljsko na nedogledne posledice, ki bi jih moral izzvati vsak napad na Litvo.

— **Rikov odgovarja Baldwinu.** Na kongresu ukrajinske stranke je odgovarjal Rikov na vprašanje Baldwinu o obnovitvi diplomatskih odnosov med Rusijo in Anglijo. Čeprav ni ruska vlada prejela tozadevno niti oficijelnih niti neoficijelnih predlogov, vendarle izjavlja, da je Rusija pripravljena obnoviti tako diplomatske kot trgovinske odnose z Anglijo, če se Anglija ne bo vmešavala v ruske notranje razmere, kakor se tudi Rusija ne bo v angleške. Če so bili ti odnosi pretrgani, je bila to samo krivda Anglije. Rikov ne ve, če je Baldwinova vlada v resnici za zblizanje z Rusijo, ker je zelo mogoče, da je bil Baldwinov govor le volilen maneuver.

jugoslovansko kolonijo. Naš krožek je društvo veliko večjega pomena, ker to je — manjšinsko društvo v Avstriji in v tej lastnosti so ga posebno toplo pozdravili dunajski Čehi, ki vidijo v tej naši organizaciji nove opore za bodoče delo.

Novi prostori društva so v restavraciji Raimundhof tik znanega Raimundovega gledališča v VI. okraju. Vsako nedeljo od 6. zvečer je tu sestanek Slovencev od njih prijateljev. Doslej ni bilo nikdar manj nego 80 oseb obojega spola in vseh starosti, največ pa — kar je veselo znamenje mladine. Veliko večino tvorijo naši Korošci in vrle Korošice. Za pevski zbor se je prigrasilo že blizu 40 pevk in pevcev, ki jih bo poučeval nadopolni mladi gospod Marijan Kozina iz Novega mesta. — Ali bo dovolj vztrajnosti in požrtovalnosti? Na to smo radovedni, pričakujemo pa polni nad, da se ta lepi namen posreči.

V soboto 3. decembra bo v istih prostorih Miklavžev večer z običajnim programom za take prireditve. Obdarovani bodo mali in veliki otroci. — Kdor je bil le enkrat v tej živahni slovenski družbi, je odnesel lep spomin in pa prepričanje, da je bilo tu ustanovljeno nekaj zelo lepega in neobhodno potrebnega.

Naše hrvatsko društvo »Prosvjeta« se pripravlja na velik koncert, ki bo 11. decembra v sijajni dvorani Schwarzenbergkasino. Obeta se nam izreden program domačih umetnikov.

Ta koncert pomenja — ako bo kaj sreče in odmeva v domovini — novo dobo v življenju jugoslovanske kolonije na Dunaju. Hočejo namreč postaviti v tem svetovnem mestu — »Hrvatski dom«, ki pa bo mogel dati odlično streho tudi drugim našim društvom. Tu je namenjen tudi internat za tiste gojence zagrebskega »Hrvatskega Radiša«, ki jih pošilja semkaj v strokovno izobrazbo. Jako hvaležno in lepo nalogo so si nadeli, le želeli bi bilo, da bi naša velika domovina razumela svojo nalogo ob izvrševanju te krasne zamisli.

Med Avstrijo in Jugoslavijo se pravkar vrše novi dogovori za bodočo trgovsko pogodbo. Obe državi imata posebne bolečine, ki naj jima dogovori spravijo v lepo soglasje, to se pravi: čudež naj se zgodi. Reči pa treba takoj ob početku da v take čudeže ne verujemo, kajti tu bo mogoče le pameten kompromis. — Vse pa kaže, da jugoslovanskim delegatom ne bo kazalo, strune prenapenjati, kajti prišli smo tako daleč, da bomo morali biti zadovoljni s poštenim kompromisom. Gre namreč za možnost uvoza v Avstrijo vseh naših deželskih pridelkov naše živine in mesnih izdelkov. Proti odločnemu odporu socialistov so namreč meščanske stranke sprejele zakon o novih carinah na vse take pridelke in izdelke, a naloga naših delegatov bo morala biti pred vsem, da se sprejete carinske postavke znižajo. Koncesija bo seveda olajšan uvoz v Jugoslavijo avstrijskim industrijskim izdelkom. Ni drugače: s takim položajem se morajo naši industrijski krogi sprijazniti. — Naša češplja dominira na avstrijskem trgu, suhe češplje imajo skoro monopol, po zimi je tu vsak dan veliko vagonov znanega jabolka — »budimka« iz Užiške oblasti v Srbiji. Pa tudi smederevsko grozdje dela italijanskemu že veliko konkurenco. Tudi naši orehi so znani in veliko se jih tu prodaja. Ali znani so tudi tisti nesrečni orehi kostenjaki, ki so povod mnogim pravdam. Naše orehe kupujejo mnogi zavodi, ki uporabljajo samo jedra. Kostenjaki pa niso za tako rabo, saj se jih izogiblje tudi vsaka naša gospodinja, ki iz takih orehov ne more skoro nič jedre dobiti. Zakaj naši gospodarji ne posekajo takih dreves. Prihranili bi sebi in našim izvoznikom veliko jeze in stroškov in izgub.

Tukajšnji »Volksblatt« je prinesel več jako laskavih člankov iz peresa znanega urednika dr. Rosenfelda, in sicer z izleta s parobrodom Jadranske plovitbe do Kotora.

Naš oficijelni prometni biro je šel uredniku le malce na roko, in vendar je spretno pero dunajskega novinarja opisalo vse naše dalmatinske krasote s toliko vnetostjo, kakor da ga je kdo nalašč najel za tako divno reklamo. — Pa tudi po najrazličnejših nemških listih ste mogli letos čitati iz naših krajev jako laskave dopise in opise, kar daje opravičene nade, da bo v prihodnje še veliko večji naval v naša morska kopališča in druga letovišča. Tu pa tam naletimo tudi na opravičeno, ali vselej dobrohotno kri-

Bratiano.

tiko o pomanjkljivostih. Posebno hudi so razni pisatelji vsled silne nemarnosti glede tistih prostorov, ki jih povsod znamenjujejo z dve — 00. Zares, še veliko dela čaka naše propagatorje tujkega prometa. Ni dovolj le spretna reklama, treba tudi res nuditi vsaj najnujnejše, kar evropski človek dandanes po vsej pravici zahteva.

V veliko zadovoljstvo mi je — z ozirom na vse, kar sem doslej že pisal — da se namerava pomnožiti organizovana reklama po Evropi, in poleg dunajskega prometnega biroja je v načrtu nov biro — menda v Monakovem. Tako je prav, le pogumno na delo, saj vspeh ne more izostati.

Na jugoslovanskem poslanstvu na Dunaju je bil vodja tiskovnega urada g. Ratko Parežanin, poklicni novinar, član beograjske sekcije UJN. — To je bil silno agilen in živahen mlad mož, ki se je odlikoval tudi z ognjevitimi govori ob vsaki priliki, ko je bila primerna prilika, da se med našo kolonijo zanese nekaj ognja.

Letošnje volitve v Narodno Skupščino pa so nam vzele z Dunaja poslanika dr. Milojevića, ki je bil izvoljen na demokratski listi, in pa našega kolega Parežanina, ki je bil izvoljen v Bosni na radikalni listi. Želimo mu v Beogradu obilo uspehov za vse one ideale, ki jim je bil tudi v tujini vnet zagovornik in propagator.

A. A.

Na slavnostnem koncertu dne 1. decembra v Unionu bodo letos sodelovali: Operni orkester Narodnega gledališča v Ljubljani; Sancinovi komorni trio iz Zagreba (gg. Sancin-Marsičeva-Matz); sopranistka gđ. Vera Majdičeva; glasbeno društvo »Ljubljana«; pevsko društvo »Ljubljanski Zvon« in prof. konservatorija g. Janko Ravnik. Orkester bo dirigiral kapelnik g. A. Balatka, »Ljubljano« vodi g. dr. Dolinar, »Ljubljanski Zvon« pa pevovodja g. Zorko Prelovce. Na programu so sledeče skladbe: Novakova »Slovaška suita« v petih stavkih, skladba za veliki orkester; Beethovenov Trio op. 11. št. 4 v B-duru, zbor dr. Dolinarja »Mavrica« in dr. Kimovca »Naročilo«, solospava s spremljevanjem klavirja »Večer soparen bo« (Škerjanc) in »Ribce po vodi plavajo« (Adamič) ter novi kompoziciji »Preizkušena zvestoba« (Adamič) in »Lenka« (Pavlič). Solospava bo izvajala sopranistka gđ. Vera Majdičeva, »Preizkušena zvestoba« in »Lenka« pa bo pel »Ljubljanski Zvon« pod povodjo g. Prelovca. Opozarjamo, da se dobe vstopnice za koncert že sedaj v Matični knjigarni, na dan 1. decembra zvečer pa pri koncertni blagajni.

Ona: Moj mož je izvedel, da si ti moj ljubimec ...
On: Strašno ... Kaj nama je storiti ...
Ona: ... Poiskati bom morala drugega moža.

Kam in kako sedaj?

V Beogradu sta sklenila pred več tedni Radić in Pribičević svoj znani sporazum, iz katerega se je rodil »blok kmečke demokracije«. Ali je ta blok tudi na znotraj tako trden, da se bo izkazal sposobnega za trajen obstoj, za enkrat nočemo preiskovati, kakor tudi ne tega, če je Radić ravnal pametno in politično, ko se je združil s Pribičevićem, ali pa je zagrešil politično napako. Razumljiva je ta zveza zaenkrat le tako, če jo smatramo kot zvezo dveh v opozicijo porinjenih strank in njihovih voditeljev sklenjeno z namenom, da s skupnimi močmi poskušata vreči sedanjo vlado. O kakem skupnem idejnem programu pa ni besedice niti v komunikaciji, s katerim so obvestili javnost o sklenjeni zvezi.

Samostojni demokrati v Sloveniji pa so šli v svojih zaključkih o pomenu te taktične zveze mnogo dalje in so začeli znova upati na uresničenje starih Žerjavovih sanj o »naprednem bloku«, v katerem bi seveda samostojna demokracija igrala prvo vilo, vse druge stranke pa bi poiznalo na kolenih kadile »naprednemu« bogu in zanj garale v potu svojega obraza. V smislu zaželjene ustvaritve »naprednega bloka« je začelo že pa malem pisati »Jutro«, še bolj določno pa namiguje nanj »Domovina«. Vse upe na »napredni blok« pa je precej podrl posl. Pučelj, ki je na seji ljubljanskega okrožnega odbora SKS govoril tudi o »kmečsko-demokratski zvezi« in tozadevno rekel:

»Najbolj je vlado iznenadil skupen nastop Radića in Pribičevića ... To pa ne pomeni spajanja obeh strank. Obe stranki obstojita naprej, vsaka ima svoj program, vsaka svoje organizacije, toda le v Beogradu nastopamo skupaj, ker tako zahtevajo naši prečanski interesi.«

To je povedano dovolj jasno, tako jasno, da mora to razumeti tudi najbolj zagrižen »naprednjak«. V stvari je stališče g. Pučlja tudi popolnoma logično, kajti Slovenska kmečka stranka ima svoj pozitiven program, dober ali slab, samostojni demokrati pa žive jedino le od negacije.

O SDS vemo pozitivno samo to, da neče »farške komande« in da nasprotuje klerikalizmu. Pozitiven je pri SDS torej samo njen negativni program. Nikoli pa še nismo slišali nič o kakem res pozitivnem programu SDS. Dandanes se bijejo po vsem svetu silni socialni boji, boji med velekapitalom in delom, med meščanstvom in med kmeti, med kmeti in delavci. Na katero stran se hoče postaviti SDS? V praksi vidimo, da zna izborni zastopati interese velekapitala, vidimo pa tudi, da z veliko vneto agitira za »naprednost« tudi med delavci in

kmeti. Tako dela SDS prav gotovo v želji po čim večjem številu volilnih kroglic, kar je tudi popolnoma razumljivo. Ni pa prav razumljivo, na kakšen način bi v konkretnem slučaju mogla izgladiti eno ali drugo nasprotje med velekapitalisti in delavci na podlagi »naprednosti«. Generalni ravnatelj TPD je lahko ravno tako »napreden« kakor zadnji njegov rudar in oba sta lahko neprekosljiva sovražnika »farjev« in klerikalcev — toda, ali bo njihova skupna naprednost poravnala tudi njune mezne spore? Dokler bo rudar le rudar, bo kljub »naprednosti« zahteval v soboto višjo plačo, generalni ravnatelj se bo pa kljub »naprednosti« branil jo izplačati! Kaj torej pomaga »napredni program« brez pozitivne vsebine in brez vsake realne, življenske podlage? To ni nič! To so same prazne besede.

SKS pa ima, kakor rečeno, svoj pozitiven socialni (gospodarski) program, in če noče SKS sama sebe ubiti, ne more nikdar opustiti ali zatajiti programa, ki je rodil in ki ji daje realno politično podlago. Ako bi torej samostojni demokrati res hoteli ustvariti s SKS skupaj kakšen »blok« trajne vrednosti, bi mogli to doseči le, če tudi oni pristanejo na ta ali oni pozitiven program — v danem slučaju na program SKS! Ali bodo oni to hoteli? Kolikor mi to gospodo poznamo, nikdar, kajti to bi pomenilo njihovo prostovoljno likvidacijo. Tako daleč pa ne bodo šli.

Jako verjetno je, da upa okolica dr. Žerjava s svojo akcijo začeti najprej na deželi z ustvarjanjem raznih »gospodarskih list«, kakor jih imamo že pri raznih občinskih volitvah na kupe. Gospoda od SDS pa slabo računa. Točno je, da se dajo tam, kjer odločujejo večinoma le gospodarski interesi, z lahkoto ustvarjati več ali manj »neutrálne« gospodarske liste. V velikem pa to ne pojde! Kajti dandanes tudi pristaši SKS niso tako nepoučeni, da ne bi vedeli, da reprezentira v »kmečko - demokratskem bloku« v Beogradu vso potenco Radić in ne Pribičević! Če se razmere kaj izpremenijo, tako da bi Radić rekel Pribičeviću »zbogom«, ravno tako kakor mu je rekel iz taktičnih ozirov pred nekaj tedni »dobrodošle«, kaj je potem Pribičević? Politična ničla, za katero ne marajo niti radikalni niti demokrati niti Spaho niti zemljoradniki. Tak je položaj in tega dr. Žerjav tudi v Sloveniji ne more izpremeniti, dokler se ne izpremeni sam! V taki zagati kot danes SDS še nikoli ni bila, odkar obstoji. Pa naj esdeesarski tisk še tako napenja svoja pljuča, da prepriča svet o nasprotnem!

Dunajsko pismo.

»Slovenski krožek«. — »Hrvatski dom na Dunaju«. — Naš izvoz v Avstrijo. — Za tujski promet. — Poslanec Ratko Parežanin.

Ustanovitev »Slovenskega krožka« so sprejeli nekateri naši krogi z nekakim nezaupanjem, Slovenci pa naravnost z navdušenjem. Kako zelo je bilo potrebno to edino slovensko društvo v tem svetovnem mestu, nam je najboljši dokaz že prvi teden obstanka. Takoj je bilo prijavljenih do 150 rednih članov in te-

den za tednom pristopajo iz najbolj oddaljenih okrajev Dunaja novi člani, katerih nismo nikdar videli in ne vedeli za njihov obstoj. Takoj pa treba ugotoviti, da od vseh niti desetina ni jugoslovanskih državljanov. Ogromna večina torej ne more kar tako brez pomislekov pristopati društvom, ki so ustanovljena za

Sport.

Zagreb, 28. novembra. Včeraj so se vršile tekme: Gradjanski : Croatia 3 : 3; Concordia : Derby 2 : 1; Grafičar : Atena 7 : 0; pokalna tekma Tipografija : Makabi 6 : 0; ZSK : Uskok 3 : 2; Pe-karji : Zmaj 3 : 1; Poštni : Sokol 3 : 2.

Beograd, 28. novembra. V Beogradu se je vršila tekma med BSK in Sokolom, ki se je končala z rezultatom 4 : 1.

Lacoste-jeva strojnica za trenajo. Slavnj francoski teniški igrač Rene Lacoste je predvaja te dni v londonskem Regentparku svojo iznajdbo, nekaj teniški top ali strojnico, ki služi igraču kot pomoč pri treningu. Stroj se nabaše z desetimi žogami, ki jih močna v stroju montirana spirala zapored izstrelji, čim se pritiska na neko pero; višina hitrost, smer in kot vsaka posamezna žoga se da natančno kontrolirati. Če hoče Laco-

ste voditi hitre in globoke udarce, potem primerno naravna top, njegov pomočnik pritisne na vzmet in žoga leti tako, kakor hoče Lacoste. S tem topom se lahko posnema vse načine udarce. Lacoste je delal na svoji iznajdbi več ko pol leta; pravi, da obstoji njena največja prednost v tem, da mu lahko tenisa popolnoma nevedča oseba podaja žoge. Ko je treniral za svoj match s Tildenom, sta mu njegova mati in sestra stregla pri stroju, toda v Parizu ima model stroja, ki ga goni elektromotor in ki lahko izstrelji tudi tisoč žog zapored.

To in ono.

: Gorile so levičarke. Po rezultatih raziskavanj H. P. Fenna v belgijskem Kongu je zelo verjetno, da so gorile levičarke. Fenn je opazoval, da se poslužuje gorila pri napadih dosledno, da se poslužuje gorila pri desni roki samo kot podpora za nogo. Fenn je razkril še drugo zanimivost: Našel je po-

meter in pol visoke tunele, ki jih izkopljejo gorile pod zemljo, da se v njih skrivajo. Ko je vstopil Fenn v tak tunel, je navelila nanj gorila, ki ga je hotela zgrabiti z levo roko, vendar pa se je Fennu posrečilo, da je upihnil gorilo pravečasno luč življenja.

: Velika arheološka najdba. Kot poročajo iz Londona, je razkril Amerikanec Sird, ki vodi v Sahari po nalogu egiptovskega departmaja za starine arheološka izkopavanja, grobnico kralja Josera iz tretje dinastije, torej iz leta 4000 pred Kr. Najdba je velike arheološke vrednosti.

Gospodarstvo.

× Državna hipotekarna banka, glavna podružnica v Ljubljani. Kakor je bilo po časopisu objavljeno, je dne 15. oktobra pričela v Ljubljani poslovati glavna podružnica Državne hipotekarne banke, v katere področje spada ljubljanska in mariborska oblast. V razglasu, ki ga je ta podružnica razposlala, se točka 3. glasi: »Sprejema gotovino na obrestovanje na vložne knjižice — 6% — in tekoči račun.« Na podlagi te objave bi se

dalo sklepati in se dejansko tudi sklepa, da podružnica Državne hipotekarne banke obrestuje brez ulesnitve vse, tudi pupilarne vloge po 6%. Da pa temu v resnici ni tako, je razvidno iz članka, ki ga je obelodanil »Jugoslovanski Lloyd« v št. 268 z dne 20. t. m. Pisec tega članka, s katerim se bomo prilično obširneje bavili, trdi po dobljenih informacijah, da veljajo pri Državni hipotekarni banki glede obrestne mere sedaj sledeči predpisi: za hipotekarna posojila 9% in 1% za odplačila z amortizacijsko dobo 25 let; za pupilarne vloge (denar nedoletnikov) in za javne fondse 5%, toda z omejitvijo, da se take vloge prično obrestovati šele en mesec potem, ko je bil denar vložen, prekine pa se obrestovanje en mesec prej, nego se denar izplača; za vloge sodišč, konkurznih in izvršilnih skladov itd. po 3%, toda z omejitvijo, da prično obresti teči šele tri mesece po vplačilu vloge in da obrestovanje preneha en mesec prej, nego se vloga vrne. Z drugimi besedami se to pravi: Vsaka pupilarn avloga in denar javnega fonda leži dva meseca brez obresti v Državni hipotekarni banki, izvršilni in konkurzni skladi ter podobne naložbe pa celo štiri mesece.

Modno pismo.

Večerna toaleta iz svetlorožnatega krep-satena, pošita z biseri in kristali. Jopič in telovnik zobčasto izrezana. Kep, ki pokriva obleko je deloma iz zlatega in rožnatega la-

me, deloma iz črnega paneta. Razkošen ovratnik iz svetlorožnatega nojevega perja dopolnjuje elegantni ensamble. Gornji del kepa je izdelan lahko tudi iz rožnatega samota.

Toaleta iz svetlomodnega tafta je zelo le-

pa, enostavna, toda material mora biti prvovrsten. Edini okrasek so zapestnice in kolje. Čevlji so srebrni.

Komplet iz treh delov iz mehkega, toplega blaga, modre barve. Ovratnik in manšete iz sivega krzna.

Eleganten plašč iz sivega angleškega vel-lahko služile svojemu namenu v onem ob-Divna popoldanska obleka iz krepdešina fine pastelne barve.

Ostale obleke so iz jerseyja.

KMETSKI HRANILNI IN POSOJILNI DOM

Račun poštne hranilnice št. 14.257.

reg. zadr. z neom. zav.

Brzjavke: »KMETSKI DOM«. Telef. št. 2847.

V LJUBLJANI -- Tavčarjeva (Sodna) ulica šte. 1, pritličje.

DAJE:

Posojila na vknjižbo, proti poročtvu ter zastavi premičnin in vrednostnih papirjev ter dovoljuje kredita v zakažem računu pod najugodnejšimi pogoji.

OBRESTUJE VLOGE

na knjižice čistih 6% brez odpevedi.

Važje stalne vloge in vloge v tek. računu po dogovoru.

PRESKRBUJE:

Kavcije, inkase, sračke in vrednostne papirje ter čoke in nakaznice (nakazila) na druga mesta.

URADNE URE:

Vsak delavnik od 8. do 12. in od 3. do 4.1/2.

Pooblaščen prodajalec sračk državne razredne loterije.

Galanterija

Trikotarja za dame in gospode. — Volna za pletenje v vseh barvah. — Velika izbira nogavic, kravati v raznih cenah. — Kompletne potrebščine za krojače, šivilje in čevljarja. — Razne toaletne in kozmetične potrebščine pri

Josip Petelinc-u Ljubljana

Sv. Petra nasip 7 ob vodi.

Posredstva točna.

Cene nizke.

Posredstva točna.

MALI OGLASI

Za vsako besedo se plača 50 par. Za debelo tiskano pa Din 1.—.

Drva - čebin

Wolfova 1/II. - Telef. 2054

VINOCET

tovarna vinskega kisa, d. z o. z., Ljubljana nudi

naifinejši in najokusnejši namizni kis iz vinskega kisa.

Zahtevajte ponudbo. — Telefon šte. 2389.

Tehnično in higijenično najmoderneje urejena kisarna v Jugoslaviji.

Pisarna: Ljubljana, Dunajska cesta št. 1a, II. nadstir.

Oglašujte v »Narodnem Dnevniku«

TISKARNA MERKUR LJUBLJANA
TRG.-IND. D. D. GREGORČIČEVA 23

Se priporoča za tisk vseh trgovskih, obrtnih, industrijskih in uradnih tiskovin. * Tiska časopisa, knjige, brošure, cenike, tabele, vabila, letake, posetnice itd. * LASTNA KNJIGOVESNICA. * TELEFON. ŠT. 2553.

Iskajatelj: Aleksander Zelesnikar. — Urejuje: Vladimir Svetek. — Za tiskarno »Merkur« odgovoren: Andrej Sever. Vsi v Ljubljani.